

Η

ΕΝΙΑΙΑ ΑΡΧΗ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΣΥΜΒΑΣΕΩΝ

6ο ΚΛΙΜΑΚΙΟ

Συνεδρίασε στις 10 Αυγούστου 2023 στην έδρα της με την εξής σύνθεση: Ελένη Σβολοπούλου, Πρόεδρος, Γερασιμούλα – Μαρία Δρακονταειδή, Μέλος και Σωτηρία Σταματοπούλου, Μέλος και Εισηγήτρια.

Για να εξετάσει, κατόπιν αναπομπής, η οποία διατάχθηκε δυνάμει της με αριθ. Α.../2023 απόφασης του Διοικητικού Εφετείου ... (Τμήμα ...) την προδικαστική προσφυγή με ημερομηνία 12-12-2022 και με Γενικό Αριθμό Κατάθεσης (ΓΑΚ) Ε.Α.ΔΗ.ΣΥ 1793/14.12.2022 της ένωσης οικονομικών φορέων με την επωνυμία «...» - «...» (εφεξής η «προσφεύγουσα» ή η «προσφεύγουσα ένωση»), και των κατ' ιδίαν μελών αυτής, ήτοι: 1) Της εταιρείας με την επωνυμία «... - ...», που εδρεύει στην ..., οδός ... αριθ. ..., όπως νόμιμα εκπροσωπείται, και 2) Του ..., κατοίκου ..., ... αριθ. ... .

Κατά του ..., ... (εφεξής η «αναθέτουσα αρχή»), που εδρεύει στην ..., όπως εκπροσωπείται νόμιμα.

Κατά της παρεμβαίνουσας ένωσης των ακόλουθων οικονομικών φορέων (εφεξής ως η «**πρώτη** παρεμβαίνουσα»): 1) Της ιδιωτικής κεφαλαιουχικής εταιρείας με την επωνυμία «...» με διακριτικό τίτλο "...", που εδρεύει στα ..., οδός ... αρ. ... και εκπροσωπείται νόμιμα, 2) Της ετερόρρυθμης εταιρείας με την επωνυμία «...» με διακριτικό τίτλο «...», που εδρεύει στο ..., οδός ... αριθ. ... και εκπροσωπείται νόμιμα από τον κ. ..., ..., και 3) Της ετερόρρυθμης εταιρείας με την επωνυμία «...» με διακριτικό τίτλο «...», που εδρεύει στην ..., οδός ... αρ. ..., όπως νόμιμα εκπροσωπείται από τον κ. ..., ...

Αριθμός απόφασης: Σ 1185 /2023

Κατά της παρεμβαίνουσας ένωσης των ακόλουθων οικονομικών φορέων (εφεξής ως «η **δεύτερη** παρεμβαίνουσα»): 1) Της εταιρείας με την επωνυμία «...», που εδρεύει στην ..., οδός ... αριθ. ... και εκπροσωπείται νόμιμα από τον ..., 2) Της εταιρείας περιορισμένης ευθύνης με την επωνυμία «...», που εδρεύει στην ..., οδός ... αριθ. ... και εκπροσωπείται νόμιμα από τον κ. ..., και 3) Του ..., κατοίκου ..., οδός ... αριθ. ... .

Με την με αριθμό Α.../2023 Απόφαση του Διοικητικού Εφετείου ... (Τμήμα ...), έγινε δεκτή η με αριθ. καταχ. .../20-2-2023 αίτηση αναστολής και ακύρωσης της προσφεύγουσας κατά της συντελεσθείσας σιωπηρής απόρριψης της προσφυγής της και η υπόθεση αναπέμφθηκε στην Ε.Α.ΔΗ.ΣΥ.

Με την υπό εξέταση προδικαστική προσφυγή η προσφεύγουσα ζητά την ακύρωση της με αριθμό ... (και με αριθ. πρωτ. ...) απόφασης της Οικονομικής Επιτροπής της αναθέτουσας αρχής, με την οποία επικυρώθηκε το από ...-...-2022 Πρακτικό της Επιτροπής διενέργειας του διαγωνισμού περί αποσφράγισης και ελέγχου δικαιολογητικών συμμετοχής και αξιολόγησης - βαθμολόγησης τεχνικών προσφορών, κατά το μέρος που με την απόφαση αυτή έγιναν δεκτές οι προσφορές και τα δικαιολογητικά συμμετοχής των πρώτης και της δεύτερης παρεμβαίνουσών ενώσεων, καθώς και της έτερης συνδιαγωνιζόμενης ένωσης οικονομικών φορέων με την επωνυμία «...», κατά τα ειδικότερα προβαλλόμενα με την προσφυγή.

Υπέρ του κύρους και της διατήρησης της ισχύος της προσβαλλόμενης απόφασης άσκησαν παρέμβαση οι άνω παρεμβαίνουσες με αίτημα την απόρριψη της προσφυγής, κατά το μέρος που αφορά εκάστη εξ αυτών.

Η συζήτηση άρχισε, αφού το Κλιμάκιο άκουσε την Εισηγήτρια.

Αφού μελέτησε τα σχετικά έγγραφα Σκέφτηκε κατά τον Νόμο

1. Για την άσκηση της προσφυγής έχει καταβληθεί το νόμιμο παράβολο, ποσού 1.048,75 ευρώ σύμφωνα με τα άρθρα 363 του ν. 4412/2016 και 5 του

Αριθμός απόφασης: Σ 1185 /2023

π.δ. 39/2017 και με βάση την εκτιμώμενη αξία της σύμβασης, ποσού 209.749,80 ευρώ χωρίς Φ.Π.Α. (βλ. το ηλεκτρονικό παράβολο με κωδικό ...).

2. Ο ..., ως αναθέτουσα αρχή, με την υπ' αριθ. πρωτ. ... Διακήρυξη προκήρυξε δημόσιο ανοικτό ηλεκτρονικό διαγωνισμό για την επιλογή αναδόχου εκπόνησης της μελέτης με τίτλο «ΕΚΠΟΝΗΣΗ α) ... β) ...», προϋπολογισμού ... ευρώ, μη συμπεριλαμβανομένου ΦΠΑ. Ως κριτήριο ανάθεσης της σύμβασης ορίστηκε η πλέον συμφέρουσα από οικονομική άποψη προσφορά βάσει της βέλτιστης σχέσης ποιότητας – τιμής, με αξιολόγηση των τεχνικών και οικονομικών προσφορών σύμφωνα με τα κριτήρια και υποκριτήρια του άρθρου 21 της Διακήρυξης. Το πλήρες κείμενο της Διακήρυξης καταχωρήθηκε στο ΚΗΜΔΗΣ στις ...-...-2022 με μοναδικό ΑΔΑΜ ..., καθώς και στη διαδικτυακή πύλη του ΕΣΗΔΗΣ με συστημικό αριθμό ... .

3. Στον διαγωνισμό, που διεξήχθη ηλεκτρονικά στις ...-...-2022, συμμετείχαν, υποβάλλοντας προσφορά, τέσσερις (4) ενώσεις οικονομικών φορέων και συγκεκριμένα η προσφεύγουσα, οι δύο παρεμβαίνουσες και η ένωση με την επωνυμία «...». Με την προσβαλλόμενη με αριθ. ... απόφαση της Οικονομικής Επιτροπής της αναθέτουσας αρχής επικυρώθηκε το 1ο Πρακτικό της Επιτροπής του διαγωνισμού και ολοκληρώθηκε το στάδιο αξιολόγησης και ελέγχου δικαιολογητικών συμμετοχής και τεχνικών προσφορών. Ειδικότερα, με την απόφαση αυτή κατ' επικύρωση του οικείου Πρακτικού έγιναν δεκτά τα δικαιολογητικά συμμετοχής και οι τεχνικές προσφορές του συνόλου των συμμετεχουσών ενώσεων οι οποίες βαθμολογήθηκαν ως εξής: Η ένωση οικονομικών φορέων με την επωνυμία «1. ..., 2. ..., 3. ...» (ήδη δεύτερη παρεμβαίνουσα) έλαβε τελική συνολική βαθμολογία τεχνικής προσφοράς 95,10 και έτσι κατατάχθηκε πρώτη, η ένωση με την επωνυμία «... με δ.τ. ... με δ.τ. ...» (ήδη πρώτη παρεμβαίνουσα) κατατάχθηκε δεύτερη με 88,03 βαθμούς, τρίτη κατατάχθηκε η προσφεύγουσα ένωση με 85,10 βαθμούς και τέταρτη η ένωση οικονομικών φορέων «...», η οποία έλαβε τελική συνολική βαθμολογία τεχνικής προσφοράς 78,50 βαθμούς. Η άνω εκτελεστή απόφαση της αναθέτουσας αρχής περάτωσης σταδίων δικαιολογητικών συμμετοχής και τεχνικών προσφορών κοινοποιήθηκε στους συμμετέχοντες μέσω της λειτουργικότητας «Επικοινωνία» του ΕΣΗΔΗΣ στις ...-...-2022. Κατά της απόφασης αυτής στρέφεται η προσφεύγουσα και ζητά την ακύρωσή της, κατά

Αριθμός απόφασης: Σ 1185 /2023

το μέρος που έγιναν τα δεκτά τα δικαιολογητικά συμμετοχής όλων των ανθυποψηφίων της για τους λόγους και τις αιτίες που αναπτύσσονται στην προσφυγή.

4. Η επίμαχη διαγωνιστική διαδικασία, ως εκ του αντικειμένου της, της προϋπολογισθείσας αξίας της σύμβασης χωρίς Φ.Π.Α. και του χρόνου εκκίνησης της διαγωνιστικής διαδικασίας, εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής του Βιβλίου IV του ν. 4412/2016 σύμφωνα με το άρθρο 345 του ν. 4412/2016, η δε Ε.Α.ΔΗ.ΣΥ, ενώπιον της οποίας ασκείται η προσφυγή, είναι αρμόδια για την εξέτασή της.

5. Η υπό εξέταση προδικαστική προσφυγή έχει ασκηθεί εμπρόθεσμα, δοθέντος ότι η προσβαλλόμενη απόφαση κοινοποιήθηκε στους συμμετέχοντες μέσω της λειτουργικότητας «επικοινωνία» του ΕΣΗΔΗΣ στις ...-...-2022 και η προσφυγή κατατέθηκε στον ηλεκτρονικό τόπο του διαγωνισμού στις ...-...-2022, δηλαδή εντός της προβλεπόμενης δεκαήμερης προθεσμίας από την άνω κοινοποίηση (κατ' ακριβή διατύπωση κατά παρέκταση στην αμέσως επόμενη εργάσιμη ημέρα, δεδομένου ότι η λήξη της προθεσμίας συνέπιπτε με ημέρα κατά νόμο εξαιρετέα, Σάββατο, ...-...-2022), ενώ επίσης έχει ασκηθεί με τη χρήση του τυποποιημένου εντύπου του Παραρτήματος Ι του π.δ. 39/2017 και είναι νομίμως υπογεγραμμένη. Επιπλέον, η προσφεύγουσα, η οποία συμμετείχε στην διαγωνιστική διαδικασία με αποδεκτή προσφορά που κατέλαβε την τρίτη θέση στο πλαίσιο της βαθμολόγησης των τεχνικών προσφορών, θεμελιώνει κατ' αρχήν έννομο συμφέρον, κατά την έννοια των διατάξεων των άρθρων 346 παρ. 1 και 360 του ν. 4412/2016, να ασκήσει προδικαστική προσφυγή κατά της προσβαλλόμενης απόφασης της αναθέτουσας αρχής με την οποία ολοκληρώθηκε το στάδιο ελέγχου των δικαιολογητικών συμμετοχής και αξιολόγησης και βαθμολόγησης των τεχνικών προσφορών. Ειδικότερα, ως ζημία στην οποία θεμελιώνεται, κατ' άρθρο 346 παρ. 1 του ν. 4412/2016, το έννομο συμφέρον του οικονομικού φορέα προς άσκηση της προδικαστικής προσφυγής, νοείται και η ζημία από την παράνομη, κατά τους ισχυρισμούς του ενδιαφερομένου, συμμετοχή τρίτου στο διαγωνισμό, και ειδικότερα, η ζημία η οποία συνδέεται με πράξη της αναθέτουσας αρχής περί αξιολόγησης και βαθμολόγησης τεχνικών προσφορών μη παραδεκτών, τις οποίες ευλόγως επιδιώκει να αποκλείσει ο προσφεύγων οικονομικός φορέας, προκειμένου να

Αριθμός απόφασης: Σ 1185 /2023

απομείνει ο μόνος παραδεκτός συμμετέχων και να του κατακυρωθεί το αποτέλεσμα του διαγωνισμού (πρβλ. ΕΑ ΣΤΕ 1216/2006, σκ. 5, 92/2000, σκ. 6, ΑΕΠΠ 200/2021, σκ. 14).

6. Η αναθέτουσα αρχή προέβη στις ...-...-2022 στην προβλεπόμενη από το άρθρο 9 παρ. 1α του π.δ. 39/2017 κοινοποίηση της προδικαστικής προσφυγής στους συμμετέχοντες και θιγόμενους από τυχόν αποδοχή της, προκειμένου να ασκήσουν ενδεχομένως το προβλεπόμενο δικαίωμα παρέμβασης.

7. Η πρώτη παρεμβαίνουσα ένωση άσκησε εν γένει παραδεκτός και εμπροθέσμως στις ...-...-2022, δηλαδή εντός της προβλεπόμενης δεκαήμερης προθεσμίας από την κοινοποίηση της προσφυγής (...-...-2022), την με ίδια ημερομηνία παρέμβασή της και με πρόδηλο έννομο συμφέρον, καθώς με την προσφυγή ζητείται η απόρριψη της προσφοράς της. Η δεύτερη παρεμβαίνουσα άσκησε ομοίως παραδεκτός και εμπροθέσμως στις ...-...-2022, δηλαδή εντός της προβλεπόμενης δεκαήμερης προθεσμίας από την κοινοποίηση της προσφυγής (...-...-2022), την με ίδια ημερομηνία παρέμβασή της και με πρόδηλο έννομο συμφέρον, καθώς με την προσφυγή ζητείται η απόρριψη της προσφοράς της. Ο ισχυρισμός της προσφεύγουσας, όπως εμπεριέχεται στο συμπληρωματικό Υπόμνημά της, περί εκπρόθεσμης άσκησης της δεύτερης παρέμβασης είναι απορριπτέος ως νόμω αβάσιμος, διότι η προθεσμία για την άσκηση της παρέμβασης εκκινεί από την επομένη της κοινοποίησης της προσφυγής προς τον συμμετέχοντα και θιγόμενο από τυχόν αποδοχή της και όχι από την κατάθεσή της στον ηλεκτρονικό τόπο του διαγωνισμού, όπως αβασίμως προβάλλει η προσφεύγουσα (βλ. άρθρο 362 παρ. 3 του ν. 4412/2016 και άρθρο 7 του π.δ. 39/2017).

8. Με την υπ' αριθ. .../2022 Πράξη του Προέδρου του 3ου Κλιμακίου της Ε.Α.ΔΗ.ΣΥ. ορίσθηκε Εισηγήτρια και ημερομηνία εξέτασης της προσφυγής και κλήθηκε η αναθέτουσα αρχή να υποβάλει τις απόψεις της επί της προσφυγής. Σε συνέχεια της από ...-...-2023 αναχρέωσης της υπόθεσης από το 3^ο Κλιμάκιο στο 6^ο Κλιμάκιο της Ε.Α.ΔΗ.ΣΥ. ορίσθηκε εκ νέου Εισηγήτρια και ημερομηνία εξέτασης της προσφυγής η ...-...-2023 και κλήθηκε η αναθέτουσα αρχή να υποβάλει τις απόψεις της. Όπως προκύπτει από τον ηλεκτρονικό φάκελο της υπόθεσης, η αναθέτουσα αρχή διαβίβασε στην Ε.Α.ΔΗ.ΣΥ. εμπροθέσμως στις ...-...-2022, δηλαδή εντός της προβλεπόμενης

Αριθμός απόφασης: Σ 1185 /2023

προθεσμίας του άρθρου 365 παρ. 1 του ν. 4412/2016, τις απόψεις της, αιτούμενη παράλληλα την απόρριψη της προσφυγής για τους εκεί αναφερόμενους λόγους τις οποίες (απόψεις) κοινοποίησε αυθημερόν στους συμμετέχοντες. Επί των άνω απόψεων και προς αντίκρουσή τους, καθώς και προς αντίκρουση των ασκηθεισών παρεμβάσεων, η προσφεύγουσα υπέβαλε νόμιμα και εμπρόθεσμα στις ...-...-2023, δηλαδή εντός της προβλεπόμενης πενθήμερης προθεσμίας του άρθρου 365 παρ. 1 του ν. 4412/2016 (κατ' ακριβή διατύπωση κατά παρέκταση στην αμέσως επόμενη εργάσιμη ημέρα, καθώς η λήξη της προθεσμίας συνέπιπτε με ημέρα κατά νόμο εξαιρετέα, Κυριακή, ...-...- 2-2023) το με ίδια ημερομηνία συμπληρωματικό Υπόμνημα.

9. Σύμφωνα με το υπ' αριθ. πρωτ. .../14-2-2023 έγγραφο της Γραμματείας του 6^{ου} Κλιμακίου δεν εκδόθηκε απόφαση επί της προσφυγής εντός της προθεσμίας των είκοσι (20) ημερών από την ημερομηνία εξέτασής της. Κατά της συντελεσθείσας σιωπηρής απόρριψης η προσφεύγουσα άσκησε τη με αριθ. καταχ. .../2023 αίτηση αναστολής και ακυρώσεως ενώπιον του Διοικητικού Εφετείου ..., επί της οποίας εκδόθηκε η με αριθ. Α.../2023 απόφαση του άνω Δικαστηρίου, με την οποία έγινε δεκτή η άνω αίτηση, ακυρώθηκε η σιωπηρή απόρριψη της προσφυγής και η υπόθεση αναπέμφθηκε στην Ε.Α.ΔΗ.ΣΥ., προκειμένου να ασκήσει την εκ του νόμου αρμοδιότητά της. Η ανωτέρω απόφαση του Διοικητικού Εφετείου ... κοινοποιήθηκε στην Ε.Α.ΔΗ.ΣΥ. στις ...-...-2023 (με αρ. πρωτ. .../19-7-2023) και ακολούθως η προδικαστική προσφυγή εισήχθη στο 6ο Κλιμάκιο της Ε.Α.ΔΗ.ΣΥ. Με την υπ' αριθ. .../2023 Πράξη της Προέδρου του 6^{ου} Κλιμακίου, ορίστηκε Εισηγήτρια και ημερομηνία εξέτασης της προσφυγής η ...-...-2023, σε συμμόρφωση προς την εκδοθείσα δικαστική απόφαση και σύμφωνα, ιδίως, με την παρ. 12 του άρθρου 372 του ν. 4412/2016.

10. Σε συνέχεια των ανωτέρω, η προσφυγή νομίμως εισάγεται ενώπιον του 6ου Κλιμακίου της Ε.Α.ΔΗ.ΣΥ. σύμφωνα με τις διατάξεις των άρθρων 346 και 360 του ν. 4412/2016, όπως τροποποιήθηκαν και ισχύουν, και του άρθρου 3 του π.δ. 39/2017, είναι τύποις παραδεκτή και πρέπει να εξεταστεί στην ουσία της.

11. Με την υπό εξέταση προσφυγή, η προσφεύγουσα βάλλει κατά της αποδοχής των δικαιολογητικών συμμετοχής όλων των ανθυποψηφίων της.

Αριθμός απόφασης: Σ 1185 /2023

Ειδικότερα, με το **πρώτο μέρος** της προσφυγής (σελ. ...-..., Μέρος Α΄) στρέφεται κατά της δεύτερης παρεμβαίνουσας ένωσης, η οποία κατατάχθηκε πρώτη στο πλαίσιο βαθμολόγησης των τεχνικών προσφορών, προβάλλοντας τους ακόλουθους **έξι (6) λόγους** απόρριψης της προσφοράς της: **1)** Πλημμελή και μη νόμιμη εξουσιοδότηση – πληρεξουσιότητα προς τον εξουσιοδοτημένο νόμιμο εκπρόσωπο της ένωσης κ. ..., **2)** Μη διάθεση του απαιτούμενου προτύπου διασφάλισης ποιότητας (ISO) από μέλος της ένωσης της βασικής μελέτης, κατά παράβαση του όρου 19.4 της Διακήρυξης, **3)** Παράβαση των άρθρων 12, 13, 20 και 21 της Διακήρυξης, στο μέτρο που το χρονοδιάγραμμα, που προτείνει, υπερβαίνει τη συνολική προθεσμία για την περαίωση του αντικειμένου της σύμβασης κατά ένα μήνα, **4)** Μη πλήρωση της αξιούμενης τεχνικής και επαγγελματικής ικανότητας του άρθρου 19.3 της Διακήρυξης και μη υποβολή των ζητούμενων στο άρθρο 22.2.3.α αποδεικτικών εγγράφων, **5)** Μη υποβολή αυτοτελούς ΕΕΕΣ των τρίτων δανειζόντων εμπειρία και υπεργολάβων κατά παράβαση των άρθρων 3, 20, 22 και 23 της Διακήρυξης, και **6)** Εσφαλμένο υπολογισμός της βαθμολογίας της τεχνικής προσφοράς της, πλημμελής και μη νόμιμη αιτιολογία ως προς τη βαθμολόγηση της τεχνικής προσφοράς της. Με το **δεύτερο μέρος** της προσφυγής (σελ. ... – ..., Μέρος Β΄), η προσφεύγουσα στρέφεται κατά της πρώτης παρεμβαίνουσας ένωσης, η οποία κατατάχθηκε δεύτερη στο πλαίσιο βαθμολόγησης των τεχνικών προσφορών, προβάλλοντας τους ακόλουθους τέσσερις (4) λόγους απόρριψης της προσφοράς της: **1)** Πλημμελή και μη νόμιμη εγγυητική επιστολή συμμετοχής, **2)** Μη πλήρωση της αξιούμενης τεχνικής και επαγγελματικής ικανότητας του άρθρου 19.3 της Διακήρυξης και μη υποβολή των ζητούμενων στο άρθρο 22.2.3.α αποδεικτικών εγγράφων, **3)** Μη υποβολή αυτοτελούς ΕΕΕΣ των τρίτων δανειζόντων εμπειρία και υπεργολάβων, κατά παράβαση των άρθρων 3, 20, 22 και 23 της Διακήρυξης, και **4)** Εσφαλμένος υπολογισμός της βαθμολογίας της τεχνικής προσφοράς, πλημμελής και μη νόμιμη αιτιολογία ως προς τη βαθμολογία της τεχνικής προσφοράς της. Τέλος, με το **τρίτο μέρος** της προσφυγής (σελ. ...- ..., Μέρος Γ΄), η προσφεύγουσα στρέφεται κατά της ένωσης οικονομικών φορέων με την επωνυμία «...», που κατατάχθηκε τέταρτη στο πλαίσιο βαθμολόγησης τεχνικών προσφορών, προβάλλοντας τους ακόλουθους **τέσσερις (4) λόγους** απόρριψης της προσφοράς της: **1)** Πλημμελή και μη νόμιμη εξουσιοδότηση

Αριθμός απόφασης: Σ 1185 /2023

προς τον κοινό εκπρόσωπο της ένωσης κ. ..., **2)** Μη διάθεση του απαιτούμενου προτύπου διασφάλισης ποιότητας (ISO) από μέλος της ένωσης της βασικής μελέτης, κατά παράβαση του όρου 19.4 της Διακήρυξης, **3)** Μη υποβολή αυτοτελούς ΕΕΕΣ των τρίτων δανειζόντων εμπειρία και υπεργολάβων, κατά παράβαση των άρθρων 3, 20, 22 και 23 της Διακήρυξης, και **4)** Εσφαλμένο υπολογισμό της βαθμολογίας της τεχνικής προσφοράς της, πλημμελή και μη νόμιμη αιτιολογία ως προς τη βαθμολογία της τεχνικής προσφοράς της.

12. Από την επισκόπηση του ηλεκτρονικού φακέλου της υπόθεσης, αναφορικά με τον **πρώτο λόγο** του **Μέρους Α΄** της προσφυγής και τον -ομοίου περιεχομένου - **πρώτο λόγο του Μέρους Γ΄** της προσφυγής, που βάλλουν κατά της δεύτερης παρεμβαίνουσας και κατά της ένωσης «...» αντίστοιχα, γίνονται δεκτά τα ακόλουθα: Η προσφεύγουσα προβάλλει ότι μη νομίμως έγιναν δεκτά τα δικαιολογητικά συμμετοχής των άνω ενώσεων, λόγω πλημμελούς εξουσιοδότησης – πληρεξουσιότητας προς το νόμιμο εκπρόσωπό τους. Ειδικότερα: **(Α)** Όσον αφορά στη δεύτερη παρεμβαίνουσα «...» προβάλλεται ότι οι εξουσιοδοτήσεις των εταιρειών - μελών της ένωσης «...» και «...» προς τον κοινό νόμιμο εκπρόσωπο της ένωσης, κ. ... είναι πλημμελείς και ακυρωτέες, διότι φέρουν ημερομηνία μεταγενέστερη από το χρόνο που ο ορισθείς νόμιμος εκπρόσωπος αποδέχθηκε τον διορισμό του. Συγκεκριμένα, η προσφεύγουσα αναφέρει ότι ο κ. ... αποδέχθηκε τον διορισμό του ως εξουσιοδοτημένος από τους άλλους δύο οικονομικούς φορείς της ένωσης στις ...-...-2022 και ώρα ..., ενώ οι ως άνω δύο οικονομικοί φορείς της ένωσης, δηλαδή η εταιρεία «...» και «...», τον εξουσιοδότησαν μεταγενέστερα, η μεν πρώτη στις ...-...-2022 και ώρα ..., η δε δεύτερη την ...-...-2022 και ώρα ... . Επικουρικά προς την ανωτέρω πλημμέλεια, προβάλλεται ότι η εξουσιοδότηση του οικονομικού φορέα «...» είναι παντελώς αόριστη και ελλιπώς συμπληρωμένη, διότι δεν αναφέρει ποιο είναι το πρόσωπο που εξουσιοδοτείται για την υποβολή της προσφοράς. **(Β)** Όσον αφορά στην ένωση οικονομικών φορέων ««...», προβάλλεται ότι δεν έχει υποβληθεί με τον φάκελο των δικαιολογητικών συμμετοχής Εξουσιοδότηση του κ. ... προς τον κ. ..., παρά μόνο υφίσταται σχετική αναφορά στο ΕΕΕΣ του, η οποία όμως δεν δύναται να υποκαταστήσει την εξουσιοδότηση και να παρασχεθεί δια μόνης

Αριθμός απόφασης: Σ 1185 /2023

αυτής της δήλωσης νόμιμη πληρεξουσιότητα για την υποβολή της προσφοράς.

Στο άρθρο 3 της Διακήρυξης προβλέπεται ότι **«Άρθρο 3: Ηλεκτρονική υποβολή φακέλου προσφοράς: 3.1 .....[.]Η ένωση οικονομικών φορέων υποβάλλει κοινή προσφορά, η οποία υποχρεωτικά υπογράφεται, σύμφωνα με τα ανωτέρω, είτε από όλους τους οικονομικούς φορείς που αποτελούν την ένωση, είτε από κοινό εκπρόσωπό τους, νομίμως εξουσιοδοτημένο. Στην προσφορά, προσδιορίζεται η έκταση και το είδος συμμετοχής του κάθε μέλους της ένωσης, συμπεριλαμβανομένης της κατανομής της αμοιβής μεταξύ τους, καθώς και ο εκπρόσωπος/συντονιστής αυτής. Η εν λόγω δήλωση περιλαμβάνεται είτε στο ΕΕΕΣ (Μέρος ΙΙ. Ενότητα Α) είτε στη συνοδευτική υπεύθυνη δήλωση του δύναται να υποβάλλουν τα μέλη της ένωσης....»**.

Σύμφωνα με το προαναφερθέν άρθρο 3.1 της Διακήρυξης, σε περίπτωση που ο συμμετέχων αποτελεί ένωση οικονομικών φορέων, τότε τα υποβαλλόμενα με την προσφορά έγγραφα πρέπει να υπογράφονται ψηφιακά είτε από όλους τους οικονομικούς φορείς, που συμμετέχουν στην ένωση, είτε από νομίμως εξουσιοδοτημένο εκπρόσωπό τους. Περαιτέρω, στον ίδιο όρο αναφέρεται ότι επί ποινή αποκλεισμού στην προσφορά πρέπει να προσδιορίζεται, μεταξύ άλλων, και ο εκπρόσωπος/συντονιστής της ένωσης. Επομένως, από την σαφή διατύπωση του εν λόγω άρθρου προκύπτει ότι, προκειμένου τα έγγραφα της προσφοράς μιας ένωσης οικονομικών φορέων να υπογράφονται ψηφιακά από ένα μόνο πρόσωπο, θα πρέπει το εν λόγω πρόσωπο να έχει εξουσιοδοτηθεί νομίμως από όλα τα μέλη της ένωσης προς τούτο. Σε διαφορετική περίπτωση, σύμφωνα με τα απαιτούμενα από την Διακήρυξη, θα πρέπει να υπογράψουν τα έγγραφα της προσφοράς όλοι οι φορείς, που μετέχουν στην ένωση, όπως εκπροσωπούνται νομίμως. Εφόσον, λοιπόν, ο δηλωθείς με την προσφορά ως εκπρόσωπος της ένωσης υπογράφει τα έγγραφα της προσφοράς, τότε σύμφωνα με το άρθρο 3.1 της Διακήρυξης αφενός μεν θα έπρεπε να έχει νομίμως εξουσιοδοτηθεί προς τον σκοπό αυτό, αφετέρου δε η παροχή της σχετικής εξουσιοδότησης θα πρέπει να προσκομίζεται κατά το στάδιο υποβολής των προσφορών (βλ. ad hoc ΔΕφΠειραιά Ν113/2021, ΔΕφΠειραιά Α275/2022, ΑΕΠΠ 1027/2021, 33/2021, 1249/2019, 745/2018). Περαιτέρω, από το άρθρο 22 της Διακήρυξης

Αριθμός απόφασης: Σ 1185 /2023

προκύπτει ρητώς ότι το ΕΕΕΣ αποτελεί υπεύθυνη δήλωση, που υποβάλλεται ως προαποδεικτικό μέσο της πλήρωσης των κριτηρίων επιλογής και της μη συνδρομής λόγων αποκλεισμού, δηλαδή αποτελεί έγγραφο με συγκεκριμένο περιεχόμενο που εξυπηρετεί ειδικό σκοπό κατά το στάδιο της διαγωνιστικής διαδικασίας. Επομένως, το ΕΕΕΣ δεν αποτελεί εξουσιοδότηση προς εκτέλεση διαδικαστικών πράξεων (όπως η υποβολή της προσφοράς ή η υπογραφή των εγγράφων της προσφοράς), ούτε τον νόμιμο τύπο εκπροσώπησης.

Από τα στοιχεία του ηλεκτρονικού φακέλου της υπόθεσης προκύπτουν τα ακόλουθα: **(Α)** Η δεύτερη παρεμβαίνουσα υπέβαλε ΕΕΕΣ για καθένα από τα μέλη της, στα οποία ορίζεται ο κ. ... ως κοινός νόμιμος εκπρόσωπος της ένωσης. Επιπλέον, προσκόμισε την με ημερομηνία .../.../2022 Εξουσιοδότηση του νομίμου εκπροσώπου της εταιρείας - μέλους της ένωσης «... (βλ. ηλεκτρονικό αρχείο με τίτλο «... .pdf) καθώς και την με ημερομηνία ...-...-2022 Εξουσιοδότηση του νομίμου εκπροσώπου της εταιρείας – μέλους της ένωσης «...» (βλ. ηλεκτρονικό αρχείο με τίτλο ... .pdf). Από το περιεχόμενο των άνω εξουσιοδοτήσεων ρητώς προκύπτει ότι ο κ. ... ορίζεται κοινός νόμιμος εκπρόσωπος της ένωσης, προκειμένου να υποβάλλει κοινή προσφορά και να υπογράψει ψηφιακά όλα τα στοιχεία του υποφακέλου της Τεχνικής Προσφοράς καθώς και το έντυπο της Οικονομικής Προσφοράς και οποιοδήποτε άλλο σχετικό έγγραφο αφορά στον διαγωνισμό. Συνεπώς, είναι απορριπτέες οι αιτιάσεις της προσφεύγουσας περί πλημμελούς και μη νόμιμης εξουσιοδότησης των ανωτέρω εταιρειών – μελών της ένωσης προς τον νόμιμο εκπρόσωπο αυτής. Απορριπτέος ως αβάσιμος είναι και ο ισχυρισμός της προσφεύγουσας περί αοριστίας στην εξουσιοδότηση του μέλους της ένωσης «...», διότι από την επισκόπηση του ηλεκτρονικού αρχείου «... .pdf» προκύπτει άνευ αμφιβολίας το πρόσωπο, που εξουσιοδοτείται για την υποβολή της προσφοράς, δηλαδή ο κ. ... . Τέλος, αορίστως, αλλά και αβασίμως προβάλλεται ως φερόμενη πλημμέλεια της παρασχεθείσας εξουσιοδότησης η προηγηθείσα χρονικώς – των εξουσιοδοτήσεων – δήλωση αποδοχής του διορισμού του κ. ... ως νομίμου εκπροσώπου. Τούτο, διότι σε κάθε περίπτωση χορηγήθηκαν οι απαιτούμενες εξουσιοδοτήσεις των μελών της ένωσης προς τον κοινό νόμιμο εκπρόσωπο της ένωσης πριν την υποβολή της προσφοράς, ο δε τελευταίος, αποδεχόμενος τον διορισμό του υπέγραψε

Αριθμός απόφασης: Σ 1185 /2023

την κοινή προσφορά. Η προσφεύγουσα δεν επικαλείται ανάκληση των εξουσιοδοτήσεων ούτε και μη αποδοχή του διορισμού, η οποία (αποδοχή) συνάγεται άνευ άλλου τινός από την υπογραφή της προσφοράς και των λοιπών εγγράφων του διαγωνισμού από τον ορισθέντα κοινό εκπρόσωπο. Συνεπώς, πληρούται και αποδεικνύεται η απαίτηση της Διακήρυξης (άρθρο 3.1), σύμφωνα με την οποία η κοινή προσφορά υπογράφεται από νομίμως εξουσιοδοτημένο πρόσωπο, το οποίο σε κάθε περίπτωση εξουσιοδοτήθηκε νομίμως πριν την καταληκτική ημερομηνία υποβολής των προσφορών, οι δε εξουσιοδοτήσεις υποβλήθηκαν κατά τον χρόνο υποβολής της προσφοράς της δεύτερης παρεμβαίνουσας. Ενόψει των ανωτέρω, ο **πρώτος λόγος του Τμήματος Α΄** της προσφυγής, που στρέφεται κατά της δεύτερης παρεμβαίνουσας πρέπει να απορριφθεί ως νόμω και ουσία αβάσιμος. **(Β)** Σε σχέση με τις ομοίου περιεχομένου αιτιάσεις της προσφυγής κατά της ένωσης οικονομικών φορέων «...» γίνονται δεκτά τα ακόλουθα: Όπως προκύπτει από τον ηλεκτρονικό φάκελο της υπόθεσης, η άνω συνδιαγωνιζόμενη ένωση υπέβαλε διακριτό ΕΕΕΣ για έκαστο εκ των μελών της, στα οποία ορίζεται κοινός νόμιμος εκπρόσωπος ο κ. ... και αναπληρωτής νόμιμος εκπρόσωπος ο κ. ... . Συγκεκριμένα, στο Μέρος ΙΙ «Πληροφορίες σχετικά με τον οικονομικό φορέα», Τμήμα Α΄ του ΕΕΕΣ των μελών της ένωσης δηλώνεται ότι «*Εκπρόσωπος/Συντονιστής της ένωσης, ο οποίος εξουσιοδοτείται να υπογράψει την τεχνική και Οικονομική προσφορά και όλα τα έγγραφα της προσφοράς μας, ορίζεται ο ... , ..., με έδρα ..., οδός: ..., Τ.Κ. ... .. ΑΝΑΠΛΗΡΩΤΗΣ ΕΚΠΡΟΣΩΠΟΣ: ..., ..., με έδρα ..., ...*». Ωστόσο, όπως βασίμως προβάλλει η προσφεύγουσα, δεν υποβλήθηκε από το μέλος της ένωσης κ. ... εξουσιοδότηση προς τον κοινό εκπρόσωπο της ένωσης για την υποβολή της προσφοράς και των λοιπών εγγράφων αυτής. Δηλαδή, εκ των υποβληθέντων με την προσφορά εγγράφων δεν προκύπτει ότι ο δηλωθείς ως εκπρόσωπος της ένωσης έχει νομίμως εξουσιοδοτηθεί για την υπογραφή των εγγράφων της προσφοράς, όπως απαιτείται από τη Διακήρυξη. Σύμφωνα με όσα ανωτέρω αναφέρθηκαν δεν αρκεί η αναφορά του ονόματος του κοινού εκπροσώπου στο ΕΕΕΣ των μελών της ένωσης, διότι το τελευταίο δεν αποτελεί είτε εξουσιοδότηση προς εκτέλεση διαδικαστικών πράξεων (όπως η υποβολή της προσφοράς ή η υπογραφή των εγγράφων της προσφοράς), είτε τον νόμιμο τύπο εκπροσώπησης, παρά τα περί αντιθέτου προβαλλόμενα από

Αριθμός απόφασης: Σ 1185 /2023

την αναθέτουσα αρχή (βλ. ad hoc ΔΕφΠειραιά Ν113/2021, Α.../2022). Κατά συνέπεια, η προσφορά της ένωσης οικονομικών φορέων «...» έπρεπε να φέρει ψηφιακή υπογραφή από όλα τα μέλη της και η αναθέτουσα αρχή κατά δεσμία αρμοδιότητα όφειλε να απορρίψει την προσφορά της για τον λόγο αυτό. Άρα, ο **πρώτος λόγος του Μέρους Γ΄** της προσφυγής πρέπει να γίνει δεκτός ως βάσιμος και να ακυρωθεί η προσβαλλόμενη απόφαση κατά το μέρος που έκανε δεκτή την προσφορά της άνω ένωσης οικονομικών φορέων.

13. Με τον **δεύτερο λόγο** του Μέρους Α΄ και τον - ομοίου περιεχομένου - **δεύτερο λόγο** του Μέρους Γ΄ της προσφυγής, η προσφεύγουσα βάλλει κατά της δεύτερης παρεμβαίνουσας και κατά της ένωσης οικονομικών φορέων «...» προβάλλοντας ότι μη νομίμως και κατά παράβαση του άρθρου 19.4 της Διακήρυξης έγιναν δεκτές οι προσφορές τους, διότι δεν διαθέτουν όλα τα μέλη εκάστης εκ των ανωτέρω ενώσεων το απαιτούμενο πρότυπο διασφάλισης ποιότητας (ISO) και περιβαλλοντικής διαχείρισης. Συγκεκριμένα: **(Α)** Ως προς τη δεύτερη παρεμβαίνουσα προβάλλεται ότι δεν καλύπτει συνολικά με ISO την ειδική τεχνική και επαγγελματική ικανότητα του άρθρο 19.4 της Διακήρυξης και τούτο, διότι μόνο το μέλος της ένωσης «...» διαθέτει το ζητούμενο πιστοποιητικό διασφάλισης ποιότητας (EN ISO ...) και περιβαλλοντικής διαχείρισης (EN ISO ...). Κατά την προσφεύγουσα, όφειλαν και τα άλλα δύο μέλη της ένωσης να διαθέτουν, σύμφωνα με τη Διακήρυξη, τα αξιούμενα πιστοποιητικά. **(Β)** Ως προς την ένωση οικονομικών φορέων «...» προβάλλεται ομοίως ότι μόνον το μέλος της ένωσης ... δηλώνει ότι διαθέτει τις ζητούμενες πιστοποιήσεις ποιότητας και περιβαλλοντικής διαχείρισης, ενώ θα έπρεπε αυτό να δηλώνεται και από το έτερο μέλος της ένωσης, που καλύπτει την βασική κατηγορία μελετών ... .

Σε σχέση με τις αιτιάσεις αυτές, στην Διακήρυξη προβλέπονται τα ακόλουθα: **«19.4. Πρότυπα διασφάλισης ποιότητας: Κάθε προσφέρων πρέπει να διαθέτει σύστημα διασφάλισης ποιότητας κατά το πρότυπο EN ISO ... και σύστημα περιβαλλοντικής διαχείρισης κατά το πρότυπο EN ISO ... ή ισοδύναμα, σε ισχύ κατά την ημερομηνία υποβολής των προσφορών, σύμφωνα με το άρθρο 82 του Νόμου 4412/2016. Σε περίπτωση ένωσης οικονομικών φορέων, τα απαιτούμενα, σε ισχύ συστήματα διασφάλισης ποιότητας και περιβαλλοντικής διαχείρισης, μπορούν να προκύπτουν**

τουλάχιστον από έναν οικονομικό φορέα». Περαιτέρω, στο άρθρο 22 της Διακήρυξης καθορίζονται τα αποδεικτικά έγγραφα των τιθέμενων κριτηρίων ποιοτικής επιλογής, τα οποία προσκομίζονται κατά ρητό όρο της Διακήρυξης μόνον από το προσωρινό ανάδοχο. Συγκεκριμένα, προβλέπεται ότι: **«Άρθρο 22: Αποδεικτικά μέσα κριτηρίων ποιοτικής επιλογής: Α. Το δικαίωμα συμμετοχής και οι όροι και προϋποθέσεις συμμετοχής όπως ορίζονται στην παρούσα διακήρυξη, κρίνονται α) κατά την υποβολή της προσφοράς, με την υποβολή του ΕΕΕΣ, β) κατά την υποβολή των δικαιολογητικών του παρόντος άρθρου, σύμφωνα με το άρθρο 5 (α και β) της παρούσας, γ) κατά τη σύναψη της σύμβασης δια της υπεύθυνης δήλωσης σύμφωνα με το άρθρο 8.1 της παρούσας....[...] Γ. Για την απόδειξη της μη συνδρομής λόγων αποκλεισμού κατ' άρθρο 18 και της πλήρωσης των κριτηρίων ποιοτικής επιλογής κατά τα άρθρα 19, οι οικονομικοί φορείς προσκομίζουν τα δικαιολογητικά του παρόντος. Η προσκόμιση των δικαιολογητικών του παρόντος γίνεται κατά τα οριζόμενα στο άρθρο 5β από τον προσωρινό ανάδοχο. ....[...] Οι μεμονωμένοι προσφέροντες πρέπει να ικανοποιούν όλες τις απαιτήσεις των άρθρων 18 και 19 της παρούσας. Στην περίπτωση ενώσεων οικονομικών φορέων, η πλήρωση α) των απαιτήσεων του άρθρου 18 και της καταλληλότητας για την άσκηση της επαγγελματικής δραστηριότητας του άρθρου 19.1 πρέπει να ικανοποιούνται από κάθε μέλος της ένωσης για την κατηγορία/ κατηγορίες του άρθρου 12.1 της παρούσας, στην οποία /στις οποίες κάθε μέλος της ένωσης συμμετέχει. Περαιτέρω, συνολικά πρέπει να καλύπτονται όλες οι κατηγορίες μελετών. β) Η πλήρωση των απαιτήσεων της τεχνικής και επαγγελματικής ικανότητας του άρθρου 19.3 αρκεί να ικανοποιείται αθροιστικά από τα μέλη της ένωσης. ....[....] 22.2.4 Δικαιολογητικά για πρότυπα διασφάλισης ποιότητας. Αντίγραφο των εν ισχύ πιστοποιητικών συστημάτων διασφάλισης ποιότητας και περιβαλλοντικής διαχείρισης κατά τα πρότυπα EN ... και ISO ... ή ισοδύναμα, σύμφωνα με το άρθρο 82 του Ν 4412/2016. Σε περίπτωση ένωσης οικονομικών φορέων, η απαίτηση θα καλύπτεται τουλάχιστον από έναν οικονομικό φορέα...».**

Από τους ανωτέρω όρους της Διακήρυξης προκύπτει, ότι οι συμμετέχοντες οικονομικοί φορείς οφείλουν επί ποινή αποκλεισμού να διαθέτουν τα ζητούμενα στο άρθρο 19.4 πιστοποιητικά διασφάλισης ποιότητας και

Αριθμός απόφασης: Σ 1185 /2023

περιβαλλοντικής διαχείρισης. Επιπλέον, ρητώς προβλέπεται στον άνω όρο της Διακήρυξης ότι, στην περίπτωση υποβολής προσφοράς από ένωση οικονομικών φορέων, **οι ζητούμενες πιστοποιήσεις μπορούν να καλύπτονται από έναν μόνο οικονομικό φορέα της ένωσης**. Η πρόβλεψη αυτή επαναλαμβάνεται και στον όρο 22.2.4 της Διακήρυξης, όπου καθορίζονται τα δικαιολογητικά που οφείλει να προσκομίσει ο προσωρινός ανάδοχος προς απόδειξη κατοχής των ζητούμενων πιστοποιήσεων.

Όπως προκύπτει από τον ηλεκτρονικό φάκελο της υπόθεσης και επιβεβαιώνεται από την ίδια την προσφεύγουσα, το μέλος της δεύτερης παρεμβαίνουσας ένωσης «...» δήλωσε στο υποβληθέν ΕΕΕΣ της, ότι κατέχει το ζητούμενο πιστοποιητικό EN ISO ... καθώς και το ζητούμενο πιστοποιητικό περιβαλλοντικής διαχείρισης EN ISO ... . Ομοίως, το μέλος της ένωσης «...» κ. ... δήλωσε στο υποβληθέν ΕΕΕΣ του, ότι διαθέτει τις πιστοποιήσεις του άρθρου 19.4, τα δε πιστοποιητικά που μνημονεύονται στο ΕΕΕΣ του, προσκομίστηκαν (ως εκ περισσού στο παρόν στάδιο) με τον φάκελο δικαιολογητικών συμμετοχής της άνω ένωσης. Ενόψει των ανωτέρω, τόσο η δεύτερη παρεμβαίνουσα όσο και η ένωση «...» καλύπτουν την απαίτηση του άρθρου 19.4 της Διακήρυξης περί κατοχής των εκεί ζητούμενων πιστοποιήσεων διασφάλισης ποιότητας και περιβαλλοντικής διαχείρισης. Οι αιτιάσεις της προσφεύγουσας, ότι οι άνω πιστοποιήσεις πρέπει να καλύπτονται από κάθε ένα μέλος των άνω ενώσεων, με δεδομένο ότι έκαστο μέλος καλύπτει την καταλληλότητα διαφορετικών κατηγοριών μελετών, δεν ερείδονται στους όρους της Διακήρυξης, η οποία σαφώς και ρητώς προβλέπει ότι τα επίμαχα πρότυπα δύνανται να καλύπτονται από ένα μόνο από τα μέλη της συμμετέχουσας ένωσης, χωρίς να απαιτείται η κατοχή των προτύπων αυτών από κάθε μέλος της ένωσης και για κάθε κατηγορία μελέτης. Άλλωστε, όπου απαιτείται η πλήρωση των οικείων απαιτήσεων από κάθε μέλος διακριτά, τούτο ορίζεται κατά τρόπο ρητό στη Διακήρυξη (όπως για τις απαιτήσεις του άρθρου 18 και του άρθρου 19.1 της Διακήρυξης). Σημειώνεται, ότι σε κανέναν όρο της Διακήρυξης δεν προβλέπεται ότι τα ζητούμενα πρότυπα διασφάλισης ποιότητας αφορούν σε συγκεκριμένη κατηγορία μελέτης, σε αντίθεση με όσα η προσφεύγουσα ισχυρίζεται. Δηλαδή, στη Διακήρυξη δεν υφίσταται καμία πρόβλεψη είτε περί συγκεκριμένου

Αριθμός απόφασης: Σ 1185 /2023

συστήματος διασφάλισης ποιότητας, ανά κατηγορία μελέτης, είτε περί προτύπου διασφάλισης ποιότητας ανά οικονομικό φορέα, ο οποίος πρόκειται να εκτελέσει συγκεκριμένη κατηγορία μελέτης. Μόνη προϋπόθεση, που τίθεται, είναι η κατοχή σε ισχύ των επίμαχων ISO τουλάχιστον από έναν οικονομικό φορέα της ένωσης. Με βάση τα ανωτέρω, είναι απορριπτέος ως νόμω αβάσιμος και ως ερειδόμενος επί εσφαλμένης προϋποθέσεως και ο έτερος ισχυρισμός της προσφεύγουσας περί υποχρέωσης δήλωσης στήριξης στην εταιρεία που διαθέτει τα ζητούμενα πιστοποιητικά από τα λοιπά μέλη της ένωσης. Άρα, ο **πρώτος λόγος του Μέρους Α΄** της προσφυγής κατά της δεύτερης παρεμβαίνουσας και ο **πρώτος λόγος του Μέρους Γ΄** κατά της ένωσης οικονομικών φορέων «...» είναι απορριπτέος στο σύνολό του ως νόμω αβάσιμος, κατ' αποδοχή των αιτιάσεων της αναθέτουσας αρχής και της δεύτερης παρεμβαίνουσας.

14. Με τον **τρίτο λόγο του Μέρους Α΄** της προσφυγής, η προσφεύγουσα βάλλει κατά της αποδοχής της προσφοράς της δεύτερης παρεμβαίνουσας, ισχυριζόμενη ότι το χρονοδιάγραμμα που προτείνει με την τεχνική προσφορά της υπερβαίνει κατά ένα μήνα τη συνολική προθεσμία για την περαίωση του αντικειμένου της μελέτης. Στο άρθρο 12 της Διακήρυξης προβλέπεται, μεταξύ άλλων, ότι «...12.3. Ως ημερομηνία έναρξης των προθεσμιών της σύμβασης του Αναδόχου ορίζεται η ημερομηνία υπογραφής του συμφωνητικού. **Η συνολική προθεσμία για την περαίωση του αντικειμένου της σύμβασης ορίζεται σε δώδεκα (12) μήνες από την υπογραφή συμφωνητικού.** Στο συμφωνητικό ορίζονται και τμηματικές προθεσμίες, σύμφωνα με το χρονοδιάγραμμα που περιλαμβάνεται στο τεύχος των τεχνικών δεδομένων. Η αναθέτουσα αρχή διατηρεί το δικαίωμα να ορίσει, κατά την υπογραφή του συμφωνητικού, μεταγενέστερο χρόνο έναρξης των προθεσμιών της σύμβασης». Ο υπόψη λόγος της προσφυγής είναι απορριπτέος ως ουσία αβάσιμος, διότι από το υποβληθέν χρονοδιάγραμμα της δεύτερης παρεμβαίνουσας (βλ. ηλεκτρονικό αρχείο με τίτλο «... .pdf») προκύπτει σαφώς, ότι η διάρκεια υλοποίησης του έργου (καθαρός χρόνος εκπόνησης του μελετητικού αντικειμένου, κατά την ακριβή διατύπωση της δεύτερης παρεμβαίνουσας, στο άνω έγγραφο) ορίζεται σε ... (...) μήνες από την υπογραφή της σύμβασης. Οι τρεις (3) επιπλέον μήνες, που αναφέρονται στο

Αριθμός απόφασης: Σ 1185 /2023

σχετικό χρονοδιάγραμμα, αφορούν (σύμφωνα με την επεξήγηση που τίθεται στο κάτω μέρος του υποβληθέντος ως άνω εγγράφου - χρονοδιαγράμματος) σε ενδεικτικό χρονικό διάστημα που θα απαιτηθεί (ενδεχομένως) για τη χορήγηση εγκρίσεων από την αναθέτουσα αρχή και το οποίο σαφώς δεν προσμετράται στον χρόνο εκπόνησης του αμιγώς μελετητικού αντικειμένου της σύμβασης. Συνεπεία των ανωτέρω, ο **τρίτος λόγος του Μέρους Α΄** της προσφυγής κατά της δεύτερης παρεμβαίνουσας είναι απορριπτός, κατ' αποδοχή των αιτιάσεων της τελευταίας και της αναθέτουσας αρχής.

15. Με τον **πρώτο λόγο του Μέρους Β΄** της προσφυγής κατά της **πρώτης** παρεμβαίνουσας προβάλλεται ότι η τελευταία δεν υπέβαλε νόμιμη και έγκυρη εγγυητική επιστολή συμμετοχής. Τούτο, διότι στην υποβληθείσα εγγυητική επιστολή του Ταμείου Παρακαταθηκών και Δανείων δεν αναφέρεται ότι α) η εγγύηση παρέχεται ανέκκλητα και ανεπιφύλακτα, ο δε εκδότης παραιτείται του δικαιώματος της ... και της ..., β) σε περίπτωση κατάπτωσης αυτής, το ποσό της κατάπτωσης υπόκειται στο εκάστοτε ισχύον τέλος χαρτοσήμου, και γ) η ανάληψη υποχρέωσης από τον εκδότη της εγγύησης να καταβάλλει το ποσό της εγγύησης, ολικά ή μερικά εντός πέντε (5) ημερών μετά από απλή έγγραφη ειδοποίηση εκείνου προς τον οποίο απευθύνεται.

Στη Διακήρυξη του διαγωνισμού, σε σχέση με το τιθέμενο ζήτημα προβλέπονται τα ακόλουθα: «**Άρθρο 15: Εγγυήσεις. 15.1. Εγγύηση συμμετοχής στο διαγωνισμό: ...[...]**Οι εγγυήσεις συμμετοχής περιλαμβάνουν κατ' ελάχιστον τα ακόλουθα στοιχεία, σύμφωνα με το άρθρο 72 παρ. 12 του ν. 4412/2016: α) την ημερομηνία έκδοσης, β) τον εκδότη, γ) την αναθέτουσα αρχή προς την οποία απευθύνονται (ή τον κύριο του έργου), δ) τον αριθμό της εγγύησης, ε) το ποσό που καλύπτει η εγγύηση, στ) την πλήρη επωνυμία, τον Α.Φ.Μ. και τη διεύθυνση του οικονομικού φορέα υπέρ του οποίου εκδίδεται η εγγύηση (στην περίπτωση ένωσης, αναγράφονται όλα τα παραπάνω για κάθε μέλος της ένωσης), ζ) τους όρους ότι: αα) η εγγύηση παρέχεται ανέκκλητα και ανεπιφύλακτα, ο δε εκδότης παραιτείται του δικαιώματος της ... και της ..., και ββ) ότι σε περίπτωση κατάπτωσης αυτής, το ποσό της κατάπτωσης υπόκειται στο εκάστοτε ισχύον τέλος χαρτοσήμου. (Η υποπερ. ...΄ δεν εφαρμόζεται για τις εγγυήσεις που παρέχονται με γραμμάτιο του Ταμείου Παρακαταθηκών και Δανείων), η) τα στοιχεία της σχετικής διακήρυξης και

Αριθμός απόφασης: Σ 1185 /2023

την καταληκτική ημερομηνία υποβολής προσφορών, θ) την ημερομηνία λήξης ή τον χρόνο ισχύος της εγγύησης, ι) την ανάληψη υποχρέωσης από τον εκδότη της εγγύησης να καταβάλει το ποσό της εγγύησης ολικά ή μερικά εντός πέντε (5) ημερών μετά από απλή έγγραφη ειδοποίηση εκείνου προς τον οποίο απευθύνεται....[...]

Στο με αρ. πρωτ. ... έγγραφο της Ε.Α.Α.ΔΗ.ΣΥ. με Θέμα: «Διευκρινίσεις επί της Κατευθυντήριας Οδηγίας 12, ως προς τα Γραμμάτια Σύστασης Χρηματικής Παρακαταθήκης» προβλέπονται τα ακόλουθα: «...[...]*Επισημαίνεται ότι η Κατευθυντήρια Οδηγία ... με θέμα “Υποδείγματα Εγγυητικών Επιστολών Συμμετοχής και Καλής Εκτέλεσης” της Ενιαίας Ανεξάρτητης Αρχής Δημοσίων Συμβάσεων αφορά σε υποδείγματα εγγυητικών επιστολών (συμμετοχής και καλής εκτέλεσης) που εκδίδονται από Πιστωτικά Ιδρύματα ή από το ... και όχι από το ... Τα γραμμάτια σύστασης χρηματικής παρακαταθήκης του Ταμείου Παρακαταθηκών και Δανείων, για την παροχή εγγυήσεων συμμετοχής και καλής εκτέλεσης (...) συστήνονται σύμφωνα με την ειδική νομοθεσία που διέπει αυτό και ειδικότερα βάσει του άρθρου 4 του π.δ της ... Δεκεμβρίου .../... Ιανουαρίου ... (“Περί συστάσεως και αποδόσεως παρακαταθηκών και καταθέσεων παρά τω Ταμείω Παρακαταθηκών και Δανείων”). Ως προς το ειδικότερο ζήτημα της μη αναφοράς στο Γραμμάτιο των όρων ότι “η εγγύηση παρέχεται ανέκκλητα και ανεπιφύλακτα, ο δε εκδότης παραιτείται της ένστασης ...”, επισημαίνεται ότι, σύμφωνα με τη Γνωμοδότηση 34/1992 του ΝΣΚ, στις εγγυοδοτικές παρακαταθήκες εκ της φύσεως δεν μπορεί να τεθεί τέτοιος όρος. Σχετικά πρότυπα/υποδείγματα δελτίων σύστασης χρηματικών εγγυοδοτικών παρακαταθηκών υπάρχουν στον ιστότοπο του Ταμείου Παρακαταθηκών και Δανείων». Ενόψει των ανωτέρω, βάσει του ειδικού κανονιστικού πλαισίου των εγγυοδοτικών παρακαταθηκών του ΤΠΔ δεν δύναται να τεθεί σε αυτές ο όρος περί παραιτήσεως του εκδότη από το δικαίωμα της ... και της ... (βλ. και Γνωμοδότηση ΝΣΚ 34/21.1.1992, ΑΕΠΠ 93/2019, 752/2020). Σε κάθε δε περίπτωση, ρητώς προβλέπεται στο άρθρο 15 της Διακήρυξης, ότι η υποπερίπτωση ...’ δεν εφαρμόζεται για τις εγγυήσεις που παρέχονται με γραμμάτιο του Ταμείου Παρακαταθηκών και Δανείων.*

Περαιτέρω, στο άρθρο 17 του Π.Δ. της ... Ιουλίου ..., όπως αντικαταστάθηκε με το άρθρο 24 του ν. 12/1975, ορίζεται, ότι σε περίπτωση κατάπτωσης των

Αριθμός απόφασης: Σ 1185 /2023

εγγυοδοτικών παρακαταθηκών το ποσό της κατάπτωσης υπόκειται υποχρεωτικά στο εκάστοτε ισχύον τέλος χαρτοσήμου (βλ. ΣΤΕ .../1994, ΔιΔικ .../1995, σ. ...-...). Συνεπώς, ανεξάρτητα με το εάν αναφέρεται ρητώς ή όχι ο συγκεκριμένος όρος στο σώμα των εγγυοδοτικών παρακαταθηκών, βάσει του κανονιστικού πλαισίου έκδοσής τους προκύπτει αντικειμενικά και άνευ οιασδήποτε αμφιβολίας ότι, σε περίπτωση κατάπτωσης αυτών, το ποσό της κατάπτωσης υπόκειται σε τέλος χαρτοσήμου (ΔΕφΑθηνών 181/2018).

Τέλος, δεν υφίσταται συγκεκριμένη ρητά οριζόμενη διάρκεια της εγγυοδοσίας, που παρέχεται με την παρακαταθήκη, αλλά λαμβάνεται υπόψη η δεκαπενταετής παραγραφή της αξίωσης του λήπτη του γραμματίου παρακαταθήκης δυνάμει του άρθρου 17 του ν. 3647/1928 (βλ. ΑΠ 544/2011). Ως εκ τούτου, η δεκαπενταετής παραγραφή καλύπτει το δικαίωμα αξίωσης του ποσού εγγυοδοσίας κατά τον ελάχιστο χρόνο ισχύος της εγγυητικής συμμετοχής, όπως τούτο απαιτείται από το άρθρο 15 της Διακήρυξης.

Από την επισκόπηση του ηλεκτρονικού φακέλου της υπόθεσης, προκύπτει ότι η πρώτη παρεμβαίνουσα προσκόμισε το με αριθμό ... Γραμμάτιο ... του Ταμείου Παρακαταθηκών και Δανείων, το οποίο αναφέρει το σύνολο των πληροφοριών που απαριθμούνται στα στοιχεία α), β), γ), δ), ε), στ) και θ) του άρθρου 15 της Διακήρυξης. Οι αιτιάσεις της προσφεύγουσας ότι η προσκομισθείσα εγγύηση είναι πλημμελής για το λόγο ότι δεν περιλαμβάνει τα υπό ζ) και ι) στοιχεία είναι απορριπτέοι ως νόμω αβάσιμοι. Τούτο, διότι βάσει του άνω ειδικού νομοθετικού και κανονιστικού πλαισίου, που διέπει την έκδοση των Γραμματίων ... του ΤΠΔ, τα εν λόγω στοιχεία υπερκαλύπτονται από το πλαίσιο έκδοσης των εγγυητικών παρακαταθηκών.

16. Με τον **τέταρτο λόγο του Μέρους Α΄** της προσφυγής προβάλλεται, ότι η δεύτερη παρεμβαίνουσα δεν πληροί το κριτήριο επιλογής του άρθρου 19.3 της Διακήρυξης, που αφορά στην αξιούμενη τεχνική και επαγγελματική ικανότητα, καθώς και ότι δεν υπέβαλε τα ζητούμενα στο άρθρο 22.2.3.α αποδεικτικά έγγραφα. Ο λόγος αυτός, με το ίδιο περιεχόμενο, προβάλλεται και κατά της πρώτης παρεμβαίνουσας (πρόκειται για τον **δεύτερο λόγο του Μέρους Β΄** της προσφυγής), αλλά και κατά της ένωσης οικονομικών φορέων «...» (πρόκειται για τον **τρίτο λόγο του Μέρους Γ΄** της προσφυγής).

Αριθμός απόφασης: Σ 1185 /2023

Στη Διακήρυξη του διαγωνισμού, που αποτελεί το κανονιστικό πλαίσιο αυτού δεσμεύοντας αμφίδρομα την αναθέτουσα αρχή και τους συμμετέχοντες, σε σχέση με το τιθέμενο εν προκειμένω ζήτημα, προβλέπονται τα ακόλουθα:

Στο άρθρο 19.3 της Διακήρυξης, σε σχέση με την ζητούμενη τεχνική και επαγγελματική ικανότητα των συμμετεχόντων προβλέπονται τα εξής: «**19.3. Τεχνική και Επαγγελματική Ικανότητα:** Κάθε προσφέρων που πληροί τις προϋποθέσεις της ανωτέρω παραγράφου 19.1 της παρούσας, για να μην αποκλειστεί από τη διαδικασία, πρέπει να διαθέτει επί πλέον ειδική τεχνική και επαγγελματική ικανότητα κατά τα διαλαμβανόμενα στην παρούσα παρ. 19.3, ως παρακάτω. **19.3.α.** Από την εκπόνηση **παρόμοιων – συναφών** με την υπό ανάθεση μελετών, οι οποίες εκτελέσθηκαν με συμβάσεις των διαγωνιζόμενων κατά την τελευταία 10ετία. **Για ... (κατηγορίας ...) να έχει εκπονήσει κατά την τελευταία 10ετία μια (1) εγκεκριμένη ..., στα πλαίσια των Μελετών ... (Σχέδια Διαχείρισης ... ή Σχέδια Διαχείρισης ...), σύμφωνα με τις Κοινοτικές Οδηγίες. 19.3.β** Από την απαιτούμενη στελέχωση, δηλαδή το μελετητικό δυναμικό της ομάδας μελέτης. Συγκεκριμένα να διαθέτει τουλάχιστον το παρακάτω προσωπικό στην «ομάδα μελέτης»: **i.** Ένα (1) μελετητή ... τουλάχιστον εμπειρίας στην κατηγορία αρ. 20: ... & ... και Έρευνες, **ii.** Ένα (1) μελετητή ... τουλάχιστον εμπειρίας στην κατηγορία αρ. ... : Μελέτες ... Έργων».

Από τους ανωτέρω όρους 19.3.α και 19.3.β προκύπτει, ότι η Διακήρυξη απαιτεί σαφώς και αδιαστίκτως οι συμμετέχοντες **α)** να έχουν εκτελέσει κατά την τελευταία 10ετία μία εγκεκριμένη ..., στα πλαίσια των Μελετών Διαχείρισης ... (Σχέδια Διαχείρισης ... ή Σχέδια Διαχείρισης ...), σύμφωνα με τις Κοινοτικές Οδηγίες, χωρίς άλλη περαιτέρω εξειδίκευση, και **β)** να διαθέτουν στην ομάδα μελέτης το ελάχιστο προσωπικό, που προσδιορίζεται στον όρο 19.3.β, δηλαδή έναν μελετητή 12ετούς τουλάχιστον εμπειρίας στην κατηγορία μελετών ... και έναν μελετητή ... 4ετούς τουλάχιστον εμπειρίας στην κατηγορία μελετών ... .

Ακολούθως, στο **άρθρο 22** της Διακήρυξης προβλέπεται ότι η προκείμενη διαγωνιστική διαδικασία διεξάγεται με το σύστημα της ..., σύμφωνα με το οποίο οι συμμετέχοντες υποβάλλουν το ΕΕΕΣ προς προκαταρκτική απόδειξη ότι δεν τελούν σε κάποια από τις καταστάσεις, που έχουν προβλεφθεί ως

Αριθμός απόφασης: Σ 1185 /2023

λόγοι αποκλεισμού, καθώς και ότι πληρούν τα τιθέμενα κριτήρια ποιοτικής επιλογής. Τα αποδεικτικά μέσα πλήρωσης των κριτηρίων ποιοτικής επιλογής προσκομίζονται κατά τον ρητό όρο 22.Γ της Διακήρυξης μόνο από τον αναδειχθέντα προσωρινό ανάδοχο με τα δικαιολογητικά κατακύρωσης που καλείται να υποβάλει. Ειδικότερα: **«Άρθρο 22: Αποδεικτικά μέσα κριτηρίων ποιοτικής επιλογής: Α.** Το δικαίωμα συμμετοχής και οι όροι και προϋποθέσεις συμμετοχής όπως ορίζονται στην παρούσα διακήρυξη, κρίνονται α) κατά την υποβολή της προσφοράς, με την υποβολή του ΕΕΕΣ, β) κατά την υποβολή των δικαιολογητικών του παρόντος άρθρου, σύμφωνα με το άρθρο 5 (α και β) της παρούσας, γ) κατά τη σύναψη της σύμβασης δια της υπεύθυνης δήλωσης σύμφωνα με το άρθρο 8.1 της παρούσας. **Β.** Κατά την υποβολή προσφορών οι οικονομικοί φορείς υποβάλλουν το Ευρωπαϊκό Ενιαίο Έγγραφο Σύμβασης (ΕΕΕΣ), σύμφωνα με τα οριζόμενα στο άρθρο 79 παρ. 1 του ν. 4412/2016, το οποίο ισοδυναμεί με ενημερωμένη υπεύθυνη δήλωση, με τις συνέπειες του ν. 1599/1986 (Α΄75), ως προκαταρκτική απόδειξη προς αντικατάσταση των πιστοποιητικών που εκδίδουν δημόσιες αρχές ή τρίτα μέρη, επιβεβαιώνοντας ότι ο εν λόγω οικονομικός φορέας πληροί τις ακόλουθες προϋποθέσεις: α) δεν βρίσκεται σε μία από τις καταστάσεις του άρθρου 18 της παρούσας, β) πληροί τα σχετικά κριτήρια επιλογής τα οποία έχουν καθοριστεί, σύμφωνα με το άρθρο 19 της παρούσας. Σε οποιοδήποτε χρονικό σημείο κατά τη διάρκεια της διαδικασίας, μπορεί να ζητηθεί από τους προσφέροντες να υποβάλλουν όλα ή ορισμένα δικαιολογητικά από τα κατωτέρω αναφερόμενα, όταν αυτό απαιτείται για την ορθή διεξαγωγή της διαδικασίας. Το ΕΕΕΣ φέρει υπογραφή με ημερομηνία εντός του χρονικού διαστήματος κατά το οποίο μπορούν να υποβάλλονται προσφορές. **Γ.** Για την απόδειξη της μη συνδρομής λόγων αποκλεισμού κατ' άρθρο 18 και της πλήρωσης των κριτηρίων ποιοτικής επιλογής κατά τα άρθρα 19, οι οικονομικοί φορείς προσκομίζουν τα δικαιολογητικά του παρόντος. **Η προσκόμιση των δικαιολογητικών του παρόντος γίνεται κατά τα οριζόμενα στο άρθρο 5β από τον προσωρινό ανάδοχο.** Η αναθέτουσα αρχή μπορεί να ζητεί από προσφέροντες, σε οποιοδήποτε χρονικό σημείο κατά τη διάρκεια της διαδικασίας, να υποβάλλουν όλα ή ορισμένα δικαιολογητικά, όταν αυτό απαιτείται για την ορθή διεξαγωγή της διαδικασίας. Οι μεμονωμένοι προσφέροντες πρέπει να ικανοποιούν όλες τις απαιτήσεις των άρθρων 18 και

Αριθμός απόφασης: Σ 1185 /2023

19 της παρούσας. Στην περίπτωση ενώσεων οικονομικών φορέων, η πλήρωση α) των απαιτήσεων του άρθρου 18 και της καταλληλότητας για την άσκηση της επαγγελματικής δραστηριότητας του άρθρου 19.1 πρέπει να ικανοποιούνται από κάθε μέλος της ένωσης για την κατηγορία/ κατηγορίες του άρθρου 12.1 της παρούσας, στην οποία /στις οποίες κάθε μέλος της ένωσης συμμετέχει. Περαιτέρω, συνολικά πρέπει να καλύπτονται όλες οι κατηγορίες μελετών. β) Η πλήρωση των απαιτήσεων της τεχνικής και επαγγελματικής ικανότητας του άρθρου 19.3 αρκεί να ικανοποιείται αθροιστικά από τα μέλη της ένωσης». Από τον ανωτέρω όρο 22. Γ' προκύπτει με σαφήνεια, ότι η πλήρωση της αξιούμενης τεχνικής και επαγγελματικής ικανότητας δύναται να ικανοποιείται αθροιστικά από τα μέλη της ένωσης, δηλαδή μπορεί να καλύπτεται είτε από ένα μέλος της συμμετέχουσας ένωσης είτε αθροιστικά από την εμπειρία περισσότερων μελών της ένωσης.

Τέλος, στο άρθρο 22.2 προβλέπονται τα δικαιολογητικά, που οφείλει να προσκομίσει ο προσωρινός ανάδοχος προς απόδειξη πλήρωσης των κριτηρίων ποιοτικής επιλογής, ως εξής: **«22.2 Δικαιολογητικά πλήρωσης κριτηρίων επιλογής: 22.2.3 Η τεχνική και επαγγελματική ικανότητα αποδεικνύεται ως ακολούθως: Η Τεχνική και επαγγελματική ικανότητα αποδεικνύεται με την προσκόμιση των αναφερόμενων δικαιολογητικών – εγγράφων: α. Για την περίπτωση του άρθρου 19.3.α, δήλωση συνοδευόμενη από κατάλογο των κυριοτέρων παρομοίων μελετών/υπηρεσιών, σύμφωνα με το συνημμένο Υπόδειγμα 1 του Προσαρτήματος Ι της παρούσας, που εκπονήθηκαν την τελευταία 10ετία (2010 έως σήμερα) από τον μεμονωμένο διαγωνιζόμενο ή από τα μέλη διαγωνιζόμενης σύμπραξης ή κοινοπραξίας, με αναφορά στο ποσό, τη χρονική διάρκεια και τον εργοδότη (δημόσιο ή ιδιωτικό φορέα), συνοδευόμενο από πιστοποιητικά και βεβαιώσεις του εργοδότη - δημοσίου φορέα, ή βεβαίωση του ιδιώτη εργοδότη, ώστε να πιστοποιείται η έντεχνη, επιτυχής και αποτελεσματική εκπόνηση της μελέτης και να αποδεικνύεται η εκπλήρωση της απαίτησης της παρούσας παραγράφου. Αν η βεβαίωση του ιδιώτη εργοδότη δεν μπορεί να εκδοθεί, τότε υποβάλλεται σχετική υπεύθυνη δήλωση του διαγωνιζομένου. Τα ανωτέρω πιστοποιητικά - βεβαιώσεις - υπεύθυνες δηλώσεις θα αναφέρουν επίσης ότι εκπονήθηκε από**

Αριθμός απόφασης: Σ 1185 /2023

τον Διαγωνιζόμενο το συγκεκριμένο τεχνικό αντικείμενο της μελέτης επί της οποίας ζητείται εμπειρία, αυτοτελώς από αυτόν. Ειδικότερα, εάν ανάδοχος της σύμπραξης, στα πλαίσια της οποίας εκπονήθηκε το τεχνικό αντικείμενο της μελέτης, ήταν σύμπραξη ή Κ/ξια μελετητών ή μελετητικών ..., δεν είναι απαραίτητο ο Διαγωνιζόμενος, ο οποίος προσκομίζει το πιστοποιητικό, να έχει εκπονήσει ολόκληρο το συμβατικό αντικείμενο της συγκεκριμένης μελέτης, αλλά αυτοτελές τμήμα αυτού».

Κατόπιν των ανωτέρω, από την επισκόπηση του ηλεκτρονικού φακέλου της υπόθεσης προκύπτουν τα ακόλουθα:

(Α) Όσον αφορά στην **δεύτερη παρεμβαίνουσα** ένωση οικονομικών φορέων με την επωνυμία «1. ..., 2. ..., 3. ...» λεκτέα τα εξής: Κατ' αρχάς, η μη δήλωση παρόμοιων συναφών μελετών από τα μέλη της ένωσης «...» και «...» δεν συνιστά πλημμέλεια της προσφοράς της ένωσης, δεδομένου ότι σύμφωνα με τον προαναφερθέν ρητό όρο 22.Γ της Διακήρυξης η ζητούμενη εμπειρία από την εκτέλεση συναφών συμβάσεων δύναται να καλύπτεται και από ένα μέλος της ένωσης. Συνεπώς, οι αντίθετοι ισχυρισμοί της προσφεύγουσας είναι στο σύνολό τους απορριπτέοι ως νόμω αβάσιμοι. Περαιτέρω, η εταιρεία – μέλος της ένωσης «...» στο ΕΕΕΣ της, αναφορικά με την πλήρωση της αξιούμενης τεχνικής και επαγγελματικής ικανότητας του όρου 19.3.α της Διακήρυξης, δήλωσε τις ακόλουθες συμβάσεις: «1) ... Μελέτη στο πλαίσιο της 1ης Αναθεώρησης Σχεδίων ... των ... και ..., σύμφωνα με τις προδιαγραφές της Οδηγίας .../.../ΕΚ, κατ'εφαρμογή του ν ... /2003 και του ΠΔ .../2007. Εκπόνηση ... μελέτης για την ... και ... και της ... των ... (...) στην έκταση ανάπτυξης δύο ... της ... . Έλεγχος και επικαιροποίηση των κατατάξεων και του προγράμματος μέτρων για τη διατήρηση της ΚΑΛΗΣ κατάστασης των ... (όπου υφίσταται) και την κατά το δυνατόν ανάταξη των ... ΚΑΚΗΣ κατάστασης. Εκπόνηση της μελέτης στο αντικείμενο των ... σε συνέχεια της συμμετοχής μου και στο αρχικό Σχέδιο ...των ... που είχε γίνει την περίοδο 2011-2013, ποσού ... EUR, με αποδέκτη το Υπουργείο ... & ..., και 2) ... Μελέτη στο πλαίσιο του Σχεδίου Διαχείρισης ... των ... (...) και ... (...). Εκπόνηση ... μελέτης για τη ... και τον ... των ... στις ορισθείσες από Προκαταρκτική Αξιολόγηση, Ζώνες Δυνητικά ... . Προσδιορισμός των δεδομένων ... των ... – ... της ..., που υπό δεδομένες συνθήκες οδηγεί σε ... καταστάσεις, ποσού ... EUR, με ημερομηνία

Αριθμός απόφασης: Σ 1185 /2023

Έναρξης - Ημερομηνία Λήξης ... .2014 - ... .2020 και αποδέκτη το Υπουργείο ... & ...».

Η προσφεύγουσα προβάλλει ότι οι άνω συμβάσεις δεν καλύπτουν την απαίτηση του άρθρου 19.3.α της Διακήρυξης, διότι το άνω μέλος της ένωσης εταιρεία ... δεν υπέβαλε τη ζητούμενη Υπεύθυνη Δήλωση και πίνακα των επικαλούμενων, ως συναφών, συμβάσεων και επιπλέον δεν συνυπέβαλε καθόλου τις παρόμοιες ή σχετικές κυριότερες υπηρεσίες όπως ρητώς ζητείται από τη Διακήρυξη. Επίσης, δεν υπέβαλε και τον ζητούμενο κατάλογο μελετών με τα ποσά, τις ημερομηνίες και τους δημόσιους ή ιδιωτικούς παραλήπτες για τα τρία προηγούμενα έτη (βλ. σελ. ... της προσφυγής). Όμως, οι εν λόγω αιτιάσεις της προσφεύγουσας είναι απορριπτέες ως απαραδέκτως αλλά και ως αβασίμως προβαλλόμενες, για τους ακόλουθους λόγους: Καταρχάς, η άνω εταιρεία ..., συμμορφούμενη προς τους όρους 19.3.α και 22 της Διακήρυξης, δήλωσε προαποδεικτικώς στο ΕΕΕΣ, που υπέβαλε, δύο συναφή έργα που έχει εκτελέσει κατά την ζητούμενη στην Διακήρυξη χρονική περίοδο (τελευταία δεκαετία), προβαίνοντας σε περιγραφή του αντικειμένου τους, αναφέροντας την χρονική περίοδο εκτέλεσής τους και την εκτιμώμενη αξία τους. Όπως προαναφέρθηκε, στο παρόν στάδιο της διαγωνιστικής διαδικασίας το ΕΕΕΣ είναι το μόνο απαιτούμενο προαποδεικτικό έγγραφο πλήρωσης του επίμαχου κριτηρίου τεχνικής και επαγγελματικής ικανότητας. Η απόδειξη πλήρωσης του εν λόγω κριτηρίου και όσων δηλώνονται στο ΕΕΕΣ σύμφωνα με τον ρητό όρο 22.Γ της Διακήρυξης, θα χωρήσει σε μεταγενέστερο στάδιο και συγκεκριμένα στο στάδιο ελέγχου των δικαιολογητικών κατακύρωσης, οπότε ο αναδειχθείς προσωρινός ανάδοχος θα προσκομίσει με τα δικαιολογητικά κατακύρωσης τα ζητούμενα αποδεικτικά έγγραφα. Τα έγγραφα αυτά, όσον αφορά στο επίμαχο κριτήριο επιλογής, είναι Δήλωση του μέλους της ένωσης συνοδευόμενη από Πίνακα των εκτελεσθεισών συναφών υπηρεσιών/μελετών του άρθρου 19.3.α σύμφωνα με το συνημμένο Υπόδειγμα 1 του Προσαρτήματος Ι της Διακήρυξης, που εκπονήθηκαν την τελευταία 10ετία, καθώς και πιστοποιητικό ή πρωτόκολλο παραλαβής ή βεβαίωση καλής εκτέλεσης των επικαλούμενων συμβάσεων από την αρμόδια δημόσια αρχή ή βεβαίωση του ιδιώτη εργοδότη, ώστε να πιστοποιείται η έντεχνη, επιτυχή και αποτελεσματική εκπόνηση της μελέτης. Εν προκειμένω, το μέλος της δεύτερης παρεμβαίνουσας, εταιρεία ...

Αριθμός απόφασης: Σ 1185 /2023

δήλωσε ορθώς το αντικείμενο των επικαλούμενων συναφών μελετών, χωρίς να απαιτείται στο παρόν στάδιο η προσκόμιση εγγράφων και στοιχείων προς απόδειξη της αλήθειας των δηλωθέντων. Συνεπώς, απαραδέκτως η προσφεύγουσα επιχειρεί να θεμελιώσει λόγο απόρριψης της προσφοράς της δεύτερης παρεμβαίνουσας επί τη βάση εγγράφων, στοιχείων και συμβάσεων που προσκομίζονται σε επόμενο στάδιο της διαγωνιστικής διαδικασίας. Περαιτέρω, η προσφεύγουσα υποστηρίζει ότι οι δύο προαναφερόμενες μελέτες της εταιρείας ... δεν αποτελούν παρόμοιες και συναφείς μελέτες κατά την έννοια του άρθρου 19.3.α της Διακήρυξης και αυτό, γιατί *«δεν αφορούν στην προστασία ... για ..., αφού εκπονήθηκαν υπό διαφορετικό νομικό καθεστώς και υπό διαφορετικές προϋποθέσεις, χωρίς το απαιτούμενο μαθηματικό μοντέλο προσομοίωσης στα πλαίσια έργων ... και ...»*. Όμως, η άνω θέση της προσφεύγουσας ερείδεται επί εσφαλμένης προϋπόθεσης και τούτο, διότι ο όρος 19.3.α είναι αρκούντως σαφής και απαιτεί μόνο την εκπόνηση *«...κατά την τελευταία 10ετία μιας (1) εγκεκριμένης ... μελέτης, στα πλαίσια των Μελετών ... (Σχέδια Διαχείρισης ... ή Σχέδια Διαχείρισης ...), σύμφωνα με τις Κοινοτικές Οδηγίες...»*, χωρίς τους πρόσθετους όρους που η προσφεύγουσα προβάλλει στον οικείο λόγο της προσφυγής. Η Διακήρυξη δεν διακρίνει ως προς την εμπειρία σε παρόμοιες συμβάσεις με ειδικότερο κριτήριο τη σύνταξη ειδικού ... μαθηματικού μοντέλου προσομοίωσης, όπως απαραδέκτως προβάλλει η προσφεύγουσα. Υπό το πρίσμα των ανωτέρω, από τη στιγμή που η Διακήρυξη απαιτεί σαφώς και αδιαστίκτως προηγούμενη εμπειρία σε εκπόνηση ... μελέτης, χωρίς περαιτέρω εξειδίκευση, συνδεδεμένης με τις Μελέτες Διαχείρισης ... (Σχέδια Διαχείρισης ... ή Σχέδια Διαχείρισης ...), σύμφωνα με τις Κοινοτικές Οδηγίες, η θέση της προσφεύγουσας, ότι *«...δεν αρκεί απλώς η τιτλοφόρηση της δηλούμενης μελέτης, ως «...» ή (αληθής έστω) υπαγωγή της στην ως άνω (γενική) κατηγορία μελετών, αλλά απαιτείται (επί ποινή μη πλήρωσης της ειδικής τεχνικής και επαγγελματικής ικανότητας και συνακόλουθα αποκλεισμού) να συγκεντρώνει, κατά περίπτωση, τα ως άνω ειδικά μελετητικά χαρακτηριστικά, αλλά και όσα αναφέρονται αναλυτικά στη συνέχεια για τις μελέτες αυτές...»*, συνιστά अपараδέκτη και ανεπίκαιρη προσβολή όρου της Διακήρυξης, τη νομιμότητα του οποίου έχει ήδη αποδεχθεί ανεπιφύλακτα δια της συμμετοχής της στη διαγωνιστική διαδικασία (ΣτΕ ΕΑ 275/2018, 173/2017, 270/2014 5μ., 279/2016 Ολ., .../2017 σκ. ...,

Αριθμός απόφασης: Σ 1185 /2023

και ΔΕΦΠειρ .../2021). Σε κάθε περίπτωση, από τα δηλωθέντα στο ΕΕΕΣ της εταιρείας – μέλους της δεύτερης παρεμβαίνουσας ένωσης «...» προκύπτει, ότι το αντικείμενο των επικαλούμενων δύο συμβάσεων καλύπτει, στο παρόν στάδιο της διαγωνιστικής διαδικασίας τις απαιτήσεις του όρου 19.3.α. ως προς το ζητούμενο αντικείμενο των συναφών μελετών. Κατόπιν των ανωτέρω, ο **τέταρτος λόγος του Μέρους Α΄ της προσφυγής** κατά της δεύτερης παρεμβαίνουσας είναι απορριπτέος ως απαραδέκτως προβαλλόμενος, αλλά και ως αβάσιμος.

(B) Όσον αφορά στις αιτιάσεις του **δεύτερου λόγου του Μέρους Β΄** της προσφυγής κατά της πρώτης παρεμβαίνουσας ένωσης «...», λεκτέα τα εξής: Η προσφεύγουσα, παραπέμποντας σε όσα αναφέρει στο πλαίσιο του τέταρτου λόγου του Μέρους Α΄ της προσφυγής, υποστηρίζει ότι η άνω ένωση δεν καλύπτει την ζητούμενη εμπειρία σε προηγούμενες συμβάσεις του άρθρου 19.3.α της Διακήρυξης, διότι **α)** δεν προσκόμισε, όπως η ίδια έπραξε τα αποδεικτικά έγγραφα του άρθρου 22.2.3 της Διακήρυξης για την πλήρωση του επίμαχου κριτηρίου ποιοτικής επιλογής, και **β)** οι επικαλούμενες συμβάσεις από τα μέλη της ένωσης δεν είναι παρόμοιες/συναφείς με την προκηρυσσόμενη, όπως αυτή περιγράφεται στα τεύχη του διαγωνισμού, αφού έχουν αντικείμενο διάφορο της «...διερεύνησης και αξιολόγησης των ... και ... συνθηκών που αναφέρονται στο ποιοτικό και ποσοτικό καθεστώς των ...». Κατά τους ισχυρισμούς της προσφεύγουσας (βλ. σελ. ... της προσφυγής) από τις επικαλούμενες συμβάσεις από τα μέλη της πρώτης παρεμβαίνουσας ένωσης δεν προκύπτει «η εκπόνηση τουλάχιστον μίας ... μελέτης και έρευνας στην οποία περιλαμβάνεται και σύνταξη μαθηματικών ... σε ... και διασποράς ... σε ... συστήματα». Δηλαδή, προβάλλεται ότι οι συμβάσεις, που δηλώνονται από τα μέλη της πρώτης παρεμβαίνουσας ως συναφείς, δεν αφορούν στην προστασία πηγών ... για ... και άρα εκπονήθηκαν υπό διαφορετικό νομικό καθεστώς και υπό διαφορετικές προϋποθέσεις, χωρίς το απαιτούμενο μαθηματικό ... στα πλαίσια έργων διαχείρισης και ... . Σύμφωνα με όσα έγιναν δεκτά ανωτέρω - στο πλαίσιο εξέτασης του ομοίου περιεχομένου τέταρτου λόγου του Μέρους Α΄ της προσφυγής - οι οικείες αιτιάσεις της προσφεύγουσας προβάλλονται απαραδέκτως, αλλά και αβασίμως. Τούτο, διότι, όπως προαναφέρθηκε, η προκείμενη διαγωνιστική διαδικασία διεξάγεται

Αριθμός απόφασης: Σ 1185 /2023

με το σύστημα της ..., συνεπώς η πρώτη παρεμβαίνουσα ορθώς δήλωσε, δια των υποβλήθεντων ΕΕΕΣ των μελών της τις παρόμοιες συμβάσεις, χωρίς να απαιτείται στο παρόν στάδιο η προσκόμιση των αποδεικτικών εγγράφων του άρθρου 22.2.3 της Διακήρυξης. Περαιτέρω, απαραδέκτως επιχειρεί η προσφεύγουσα να θέσει στο κριτήριο της τεχνικής και επαγγελματικής ικανότητας του άρθρου 19.3.α επιπρόσθετο όρο, σύμφωνα με τον οποίο στην παρόμοια σύμβαση θα πρέπει να «...περιλαμβάνεται και σύνταξη μαθηματικών ... σε ... και ... σε ... συστήματα». Αυτό, γιατί όπως ανωτέρω αναφέρθηκε κατά τον αρκούντως σαφή όρο του άρθρου 19.3.α η επικαλούμενη παρόμοια σύμβαση απαιτείται, αλλά και αρκεί να αφορά σε ... Μελέτη χωρίς περαιτέρω εξειδίκευση, συνδεδεμένη με τις Μελέτες ... (Σχέδια Διαχείρισης ... ή Σχέδια Διαχείρισης ...), σύμφωνα με τις Κοινοτικές Οδηγίες. Άρα, όπως βασίμως προβάλλει η πρώτη παρεμβαίνουσα, απαραδέκτως και ανεπικαίρως με τον υπό εξέταση λόγο η προσφεύγουσα βάλλει κατά ρητού όρου της Διακήρυξης, τον οποίο έχει αποδεχθεί δια της ανεπιφύλακτης συμμετοχής της στη διαγωνιστική διαδικασία. Κατ' ουσίαν, η προσφεύγουσα αμφισβητεί την συνάφεια των μελετών αυτών, εδραζόμενη στην εσφαλμένη προϋπόθεση ότι απαιτείται όχι μόνο η εκπόνηση μιας «... μελέτης», αλλά επιπλέον η εκπόνηση μιας μελέτης στο αντικείμενο της οποίας υποχρεωτικώς περιλαμβάνεται σύνταξη μαθηματικού ... του ... και σύνταξη μαθηματικού μοντέλου ... στον ... . Η προϋπόθεση, όμως, αυτή ουδόλως προβλέπεται στο επίμαχο άρθρο 19.3.α της Διακήρυξης, και συνεπώς ο ισχυρισμός της προσφεύγουσας ερείδεται σε ανύπαρκτη προϋπόθεση. Σε κάθε δε περίπτωση από την επισκόπηση των ΕΕΕΣ των μελών της δεύτερης παρεμβαίνουσας «...» και «... με δ.τ. ...» προκύπτει ότι καλύπτεται η απαίτηση του όρου 19.3.α της Διακήρυξης, καθώς τα άνω μέλη έχουν δηλώσει στα υποβληθέντα ΕΕΕΣ τους τις ακόλουθες συναφείς συμβάσεις μελετών: **α)** Η μεν εταιρεία ... δήλωσε στο οικείο Τμήμα του ΕΕΕΣ την σύμβαση με τίτλο «Κατάρτιση Σχεδίων ... των ... και ..., σύμφωνα με τις προδιαγραφές της Οδηγίας .../.../ΕΚ, κατ' εφαρμογή του Ν. .../2003 και του ΠΔ .../2007», ποσού ...€, με χρονική διάρκεια από ... .2012 - ... .2014 και αποδέκτη το ... / Ειδική Γραμματεία ... (...), **β)** το μέλος της ένωσης «... με δ.τ. ...» δήλωσε τις ακόλουθες συμβάσεις: **i)** «... Μελέτες Αξιοποίησης και Προστασίας ... Συστημάτων και Νέων ... Έργων ..., ποσού ..., χρονικής διάρκειας από ... .2020 - ... .2021, με

Αριθμός απόφασης: Σ 1185 /2023

αποδέκτη τη ... (...), και ii) «Κατάρτιση 1ης Αναθεώρησης Σχεδίων ... των ... της χώρας, σύμφωνα με τις προδιαγραφές της Οδηγίας .../.../ΕΚ, κατ' εφαρμογή του Ν. ... /2003 και του ΠΔ .../2007 - Μ.4 : ... (...) και ... (...)», ποσού ... EUR, χρονικής διάρκειας από ... .2017 - ... .2019, με αποδέκτη το Υπουργείο ... – Ειδική Γραμματεία ...». Σημειώνεται ότι η αξία ή η διάρκεια εκπόνησης των επικαλούμενων συμβάσεων δεν αποτελούν όρο – κριτήριο αξιολόγησης της τεχνικής και επαγγελματικής ικανότητας των υποψηφίων, διότι το άρθρο 19.3.α, που προβλέπει την οικεία απαίτηση, δεν θέτει τις παραμέτρους αυτές ως προαπαιτούμενα της κατάλληλης εμπειρίας. Άρα, απαραδέκτως η προσφεύγουσα επιχειρηματολογεί σε σχέση με τις ανωτέρω παραμέτρους. Σε κάθε δε περίπτωση, οι συμβάσεις, που τα άνω μέλη επικαλούνται στα ΕΕΕΣ τους, καλύπτουν την απαίτηση του άρθρου 19.3.α ως προς το ζητούμενο αντικείμενό τους, σε αντίθεση με όσα η προσφεύγουσα προβάλλει. Πρέπει να επισημανθεί ότι η προσφεύγουσα δεν πλήττει τη συνάφεια της πρώτης σύμβασης που η ... δηλώνει στο ΕΕΕΣ της. Συνεπώς, κατά τους βάσιμους ισχυρισμούς της πρώτης παρεμβαίνουσας αλυσιτελώς πλήττεται η συνάφεια, ως προς το δηλωθέν αντικείμενό τους, των λοιπών συμβάσεων που επικαλούνται τα άνω μέλη της ένωσης. Και τούτο, διότι κατά τον ρητό όρο 19.3.α της Διακήρυξης αρκεί η επιτυχής εκπόνηση έστω και μίας ... μελέτης από οποιοδήποτε μέλος της ένωσης (πρβλ. ΔΕφΑθηνών .../2022), οπότε η επάρκεια της μίας μελέτης, που το άνω μέλος της πρώτης παρεμβαίνουσας δηλώνει, αρκεί για την κάλυψη του κριτηρίου ποιοτικής επιλογής του άρθρου 19.3.α της Διακήρυξης. Κατόπιν των ανωτέρω, ο **δεύτερος λόγος του Μέρους Β΄** της προσφυγής πρέπει να απορριφθεί ως απαραδέκτως, αλλά και αβασίμως προβαλλόμενος, κατ' αποδοχή των αιτιάσεων της πρώτης παρεμβαίνουσας και της αναθέτουσας αρχής.

17. Με τον **πέμπτο λόγο** του Μέρους Α΄ της προσφυγής, τον ομοίου περιεχομένου **τρίτο λόγο** του Μέρους Β΄ της προσφυγής και τον ομοίου περιεχομένου **τρίτο λόγο** του Μέρους Γ΄, η προσφεύγουσα βάλλει κατά όλων των ανθυποψηφίων της, προβάλλοντας ότι μη νομίμως και κατά παράβαση των άρθρων 3, 20, 22 και 23 της Διακήρυξης έγιναν δεκτές οι προσφορές τους, μολονότι αυτοί δεν υπέβαλαν αυτοτελές/διακριτό ΕΕΕΣ των τρίτων δανειζόντων εμπειρία -εξωτερικών συνεργατών και υπερβολάβων, που

Αριθμός απόφασης: Σ 1185 /2023

δηλώνονται στις προσφορές τους. Ειδικότερα: **(α)** Ως προς τη **δεύτερη παρεμβαίνουσα** υποστηρίζει (βλ. πέμπτος λόγος του Μέρους Α΄, σελ. 53 της προσφυγής) ότι δεν υποβλήθηκε διακριτό ΕΕΕΣ των ακόλουθων τρίτων οικονομικών φορέων δανειοπαρόχων - υπεργολάβων: α) του ... του ... – Συνεργάτη με ... του ..., β) των ..., ... και της ... (συνεργατών της εταιρείας ... και της ... με ...), και γ) της ..., συνεργάτιδας της εταιρείας ... . Κατά τους ισχυρισμούς της προσφεύγουσας όλοι οι ανωτέρω αποτελούν ειδικούς συνεργάτες ..., ..., ... και ... με εμπειρία στην εκπόνηση ... και ... μελετών και η επίκληση των ικανοτήτων τους κατατείνει στην πλήρωση των τεχνικών και επαγγελματικών ικανοτήτων του άρθρου 19.3 της Διακήρυξης, συνεπώς αποτελούν τρίτους δανείζοντες εμπειρία αλλά και υπεργολάβους για τους οποίους όφειλε να υποβληθεί κατά την πρόβλεψη του άρθρου 22 της Διακήρυξης διακριτό ΕΕΕΣ. **(β)** Ως προς την **πρώτη παρεμβαίνουσα** υποστηρίζει ότι δεν υποβλήθηκε διακριτό ΕΕΕΣ για την κα ..., ..., συνεργάτη με ... της εταιρείας ..., ούτε δηλώθηκε η ανωτέρω ως υπεργολάβος, μολονότι θα εκτελέσει τμήμα της υπό ανάθεση σύμβασης, το οποίο δεν προσδιορίστηκε στην προσφορά της πρώτης παρεμβαίνουσας, **(γ)** Ως προς την ένωση εταιρειών «...» προβάλλεται ότι δεν δηλώθηκε η στήριξη σε τρίτους δανείζοντες εμπειρία και δη η στήριξη στους ακόλουθους: κ. ..., κ. ..., κ. ..., κ. ... (ως συνεργάτες του μέλους της ένωσης ...) καθώς και στον κ. ..., ως συνεργάτη του μέλους της ένωσης ... .

Επί των άνω αιτιάσεων της προσφεύγουσας λεκτέα τα εξής:

Στον ν. 4412/2016, προβλέπονται μεταξύ άλλων τα ακόλουθα: Στο **άρθρο 75 παρ. 1** ότι «1. Τα κριτήρια επιλογής μπορεί να αφορούν: α) την καταλληλότητα για την άσκηση της επαγγελματικής δραστηριότητας, β) την οικονομική και χρηματοοικονομική επάρκεια, γ) την τεχνική και επαγγελματική ικανότητα. Οι αναθέτουσες αρχές μπορούν να επιβάλλουν στους οικονομικούς φορείς ως απαιτήσεις συμμετοχής μόνο τα κριτήρια που αναφέρονται στις παραγράφους 2, 3 και 4. Οι αναθέτουσες αρχές περιορίζουν τις όποιες απαιτήσεις συμμετοχής σε εκείνες που είναι απαραίτητες ώστε να διασφαλίζεται ότι ο υποψήφιος ή ο προσφέρων διαθέτει τις εκ του νόμου απαιτούμενες προϋποθέσεις, τις χρηματοοικονομικές δυνατότητες, καθώς και τις τεχνικές και επαγγελματικές ικανότητες για την εκτέλεση της υπό ανάθεση σύμβασης. Όλες

Αριθμός απόφασης: Σ 1185 /2023

οι απαιτήσεις σχετίζονται και είναι ανάλογες με το αντικείμενο της σύμβασης», στο **άρθρο 78 παρ. 1** ότι «1. Όσον αφορά στα κριτήρια της οικονομικής και χρηματοοικονομικής επάρκειας που προβλέπονται στην παρ. 3 του άρθρου 75, περί κριτηρίων επιλογής, και τα κριτήρια σχετικά με την τεχνική και επαγγελματική ικανότητα που προβλέπονται στην παρ. 4 του άρθρου 75, ένας οικονομικός φορέας μπορεί, κατά περίπτωση και για συγκεκριμένη σύμβαση, να στηρίζεται στις ικανότητες άλλων φορέων, ασχέτως της νομικής φύσης των δεσμών του με αυτούς. Όσον αφορά στα κριτήρια που σχετίζονται με τους τίτλους σπουδών και τα επαγγελματικά προσόντα που ορίζονται στην περ. στ` του Μέρους II του Παραρτήματος ... του Προσαρτήματος ...` ή με την επαγγελματική εμπειρία, οι οικονομικοί φορείς μπορούν να βασίζονται στις ικανότητες άλλων φορέων, μόνο εάν οι τελευταίοι εκτελέσουν τις εργασίες ή τις υπηρεσίες για τις οποίες απαιτούνται οι συγκεκριμένες ικανότητες. Αν ο οικονομικός φορέας επιθυμεί να στηριχθεί στις ικανότητες άλλων φορέων, αποδεικνύει στην αναθέτουσα αρχή ότι θα έχει στη διάθεσή του τους αναγκαίους πόρους, ιδίως, με την προσκόμιση της σχετικής δέσμευσης των φορέων αυτών για τον σκοπό αυτόν. Η αναθέτουσα αρχή ελέγχει, σύμφωνα με τα άρθρα 79, περί Ευρωπαϊκού Ενιαίου Έγγραφου Σύμβασης, 80, περί αποδεικτικών μέσων και 81, περί επιγραμμικού αποθετηρίου πιστοποιητικών (...), αν οι φορείς, στις ικανότητες των οποίων προτίθεται να στηριχθεί ο οικονομικός φορέας, πληρούν τα σχετικά κριτήρια επιλογής και εάν συντρέχουν λόγοι αποκλεισμού, σύμφωνα με τα άρθρα 73, περί λόγων αποκλεισμού και 74, περί αποκλεισμού οικονομικού φορέα από δημόσιες συμβάσεις. Η αναθέτουσα αρχή απαιτεί από τον οικονομικό φορέα να αντικαταστήσει έναν φορέα που δεν πληροί σχετικό κριτήριο επιλογής ή για τον οποίο συντρέχουν οι λόγοι αποκλεισμού των παρ. 1 και 2 του άρθρου 73 και του άρθρου 74. Η αναθέτουσα αρχή μπορεί να απαιτήσει από τον οικονομικό φορέα την αντικατάσταση φορέα για τον οποίον συντρέχουν λόγοι αποκλεισμού της παρ. 4 του άρθρου 73 και του άρθρου 74», στο **άρθρο 79** με τίτλο «Ευρωπαϊκό Ενιαίο Έγγραφο Σύμβασης ότι «1. Κατά την υποβολή αιτήσεων συμμετοχής ή κατά την υποβολή προσφορών στις διαδικασίες σύναψης δημοσίων συμβάσεων άνω των ορίων, οι αναθέτουσες αρχές δέχονται το Ευρωπαϊκό Ενιαίο Έγγραφο Σύμβασης (ΕΕΕΣ), το οποίο αποτελείται από ενημερωμένη υπεύθυνη δήλωση, με τις συνέπειες του ν.

Αριθμός απόφασης: Σ 1185 /2023

1599/1986 (Α΄75), ως προκαταρκτική απόδειξη προς αντικατάσταση των πιστοποιητικών που εκδίδουν δημόσιες αρχές ή τρίτα μέρη, επιβεβαιώνοντας ότι ο εν λόγω οικονομικός φορέας πληροί τις ακόλουθες προϋποθέσεις: α) δεν βρίσκεται σε μία από τις καταστάσεις των άρθρων 73 και 74 για τις οποίες οι οικονομικοί φορείς αποκλείονται ή μπορούν να αποκλεισθούν, β) πληροί τα σχετικά κριτήρια επιλογής τα οποία έχουν καθορισθεί, σύμφωνα με τα άρθρα 75, 76 και 77 γ) [...] 3. Το ΕΕΕΣ καταρτίζεται βάσει του τυποποιημένου εντύπου του Παραρτήματος 2 του Εκτελεστικού Κανονισμού (ΕΕ) 2016/7 της Επιτροπής της 5ης Ιανουαρίου 2016 για την καθιέρωση του τυποποιημένου εντύπου για το Ευρωπαϊκό Ενιαίο Έγγραφο ... (...), και παρέχεται αποκλειστικά σε ηλεκτρονική μορφή. [...]5. Η αναθέτουσα αρχή μπορεί να ζητεί από προσφέροντες και υποψήφιους, σε οποιοδήποτε χρονικό σημείο κατά τη διάρκεια της διαδικασίας, να υποβάλλουν όλα ή ορισμένα δικαιολογητικά, όταν αυτό απαιτείται για την ορθή διεξαγωγή της διαδικασίας [...]6.. .....7[...] 8.... 9. Ο οικονομικός φορέας δύναται να διευκρινίζει τις δηλώσεις και πληροφορίες που παρέχει στο ΕΕΕΣ με συνοδευτική υπεύθυνη δήλωση, την οποία υποβάλλει μαζί με το ΕΕΕΣ. Η συνοδευτική υπεύθυνη δήλωση υπογράφεται σύμφωνα με όσα προβλέπονται στο άρθρο 79Α, περί υπογραφής Ευρωπαϊκού Ενιαίου Εγγράφου Σύμβασης. [...]», στο **άρθρο 80** ότι «1. Οι αναθέτουσες αρχές μπορούν να απαιτούν τα πιστοποιητικά, τις βεβαιώσεις και τα λοιπά αποδεικτικά μέσα που αναφέρονται στις παραγράφους 2, 4 και 5 και στο Παράρτημα ... του Προσαρτήματος ...΄, ως απόδειξη της μη ύπαρξης λόγων αποκλεισμού, όπως αναφέρονται στα άρθρα 73 και 74 και της πλήρωσης των κριτηρίων επιλογής, σύμφωνα με τα άρθρα 75 και 76. Οι αναθέτουσες αρχές δεν απαιτούν αποδεικτικά μέσα, πλην εκείνων που αναφέρονται στο παρόν άρθρο και στο άρθρο 82. [...]».

Περαιτέρω, στη Διακήρυξη προβλέπονται τα εξής: **«Άρθρο 19: Κριτήρια επιλογής.** 19.1 Καταλληλότητα για την άσκηση της επαγγελματικής δραστηριότητας. ....19.2 Οικονομική και χρηματοοικονομική επάρκεια. Δεν απαιτείται. 19.3 Τεχνική και Επαγγελματική Ικανότητα. Κάθε προσφέρων που πληροί τις προϋποθέσεις της ανωτέρω παραγράφου 19.1 της παρούσας, για να μην αποκλειστεί από τη Διαδικασία, πρέπει να διαθέτει επί πλέον ειδική τεχνική και επαγγελματική ικανότητα κατά τα διαλαμβανόμενα στην παρούσα

Αριθμός απόφασης: Σ 1185 /2023

παρ. 19.3 ως παρακάτω. 19.3.α. ....[...] 19.3.β Από την απαιτούμενη στελέχωση, δηλαδή το μελετητικό δυναμικό της ομάδας μελέτης. Συγκεκριμένα να διαθέτει τουλάχιστον το παρακάτω προσωπικό στην «ομάδα μελέτης»: i. Ένα (1) μελετητή δωδεκαετούς τουλάχιστον εμπειρίας στην κατηγορία αρ. ....: ... & ... Μελέτες και Έρευνες, ii. Ένα (1) μελετητή ... τετραετούς τουλάχιστον εμπειρίας στην κατηγορία αρ. ....: Μελέτες ... Έργων.....[.....] 22.2.3 Η τεχνική και επαγγελματική ικανότητα αποδεικνύεται ως ακολούθως : Η Τεχνική και επαγγελματική ικανότητα αποδεικνύεται με την προσκόμιση των αναφερόμενων δικαιολογητικών – εγγράφων..... β. Για την περίπτωση του άρθρου 19.3.β (i) Για τους προσφέροντες που είναι εγκατεστημένοι στην Ελλάδα, • Πτυχίο ... ή Γραφείων ... μέχρι την λήξη της μεταβατικής περιόδου ισχύος του π.δ. .../2019 σύμφωνα με το άρθρο 39 αυτού και από την πλήρη έναρξη ισχύος του τελευταίου, βεβαίωση εγγραφής στο Τμήμα ... του Μητρώου ... Έργων (...) για τις αντίστοιχες κατηγορίες μελετών, ως εξής: 1. από πτυχίο ...' τάξης και άνω στην κατηγορία μελέτης ..., 2. από πτυχίο ...' τάξης και άνω στην κατηγορία μελέτης ... • είτε, στην περίπτωση που οι απαιτήσεις του άρθρου 19.3 δεν καλύπτονται από το Πτυχίο με την υποβολή κατ' ελάχιστον των στοιχείων (β) και (στ) του Μέρους ... του Παραρτήματος ... (...) του Προσαρτήματος Α του ν. 4412/2016, συνοδευόμενα με τα δικαιολογητικά (γ) και (δ) του άρθρου 5 του ΠΔ .../2009 (ΦΕΚ 185 Α').....». «**Άρθρο 23: Υπεργολαβία. 23.1.** Ο προσφέρων αναφέρει στην προσφορά του το τμήμα της σύμβασης που προτίθεται να αναθέσει υπό μορφή υπεργολαβίας σε τρίτους, καθώς και τους υπεργολάβους που προτείνει. 23.2 Η τήρηση των υποχρεώσεων της παρ. 2 του άρθρου 18 του ν. 4412/2016 από υπεργολάβους δεν αίρει την ευθύνη του κυρίου αναδόχου. 23.3 .....23.4 Αν το(α) τμήμα(τα) της σύμβασης, το(α) οποίο(α) ο προσφέρων προτίθεται να αναθέσει υπό μορφή υπεργολαβίας σε τρίτους, υπερβαίνει το ποσοστό του τριάντα τοις εκατό (30%) της συνολικής αξίας της σύμβασης, η αναθέτουσα αρχή: α) επαληθεύει υποχρεωτικά τη συνδρομή των λόγων αποκλεισμού του άρθρου 18 της παρούσας για τους υπεργολάβους με το Ε.Ε.Ε.Σ., β) απαιτεί υποχρεωτικά από τον προσφέροντα να αντικαταστήσει έναν υπεργολάβο, όταν από την ως άνω επαλήθευση προκύπτει ότι συντρέχουν λόγοι αποκλεισμού του».

Αριθμός απόφασης: Σ 1185 /2023

Από τις προαναφερόμενες διατάξεις του ν. 4412/2016 και της Διακήρυξης και ιδίως του άρθρου 22 αυτής συνάγεται, ότι η ένδικη διαγωνιστική διαδικασία διεξάγεται σύμφωνα με το σύστημα της ..., κατά το οποίο οι συμμετέχοντες υποβάλλουν με την προσφορά τους το ΕΕΕΣ, το οποίο συναρτάται αποκλειστικά με τους όρους που περιλαμβάνονται στα έγγραφα της σύμβασης (... , ... κλπ), ως ... για τη μη συνδρομή των λόγων αποκλεισμού και την πλήρωση των κριτηρίων ποιοτικής επιλογής, χωρίς να προσκομίζουν στο στάδιο αυτό τα δικαιολογητικά, που αποδεικνύουν όσα έχουν δηλωθεί στο ΕΕΕΣ, τα οποία προσκομίζονται μόνον από τον προσωρινό ανάδοχο με την επιφύλαξη του άρθρου 22.Β της Διακήρυξης και του αντίστοιχου άρθρου 75 παρ. 9 ν. 4412/2016. Περαιτέρω, σύμφωνα με το προπαρατεθέν άρθρο **19.3.β.** της Διακήρυξης προβλέπεται, ως κριτήριο τεχνικής και επαγγελματικής ικανότητας, οι διαγωνιζόμενοι να διαθέτουν στην Ομάδα έργου κατ' ελάχιστον ένα (1) μελετητή δωδεκαετούς τουλάχιστον εμπειρίας στην κατηγορία ... και έναν (1) μελετητή ... τετραετούς τουλάχιστον εμπειρίας στην κατηγορία ... . Επιπλέον, από τις προαναφερθείσες διατάξεις του νόμου και της Διακήρυξης συνάγεται ότι, εφόσον οι οικονομικοί φορείς αδυνατούν να ανταποκριθούν με ίδια μέσα στην πλήρωση των τιθέμενων κριτηρίων ποιοτικής επιλογής, μπορούν να στηριχθούν στις ικανότητες άλλων φορέων, ανεξαρτήτως των μεταξύ τους δεσμών, ενώ στην περίπτωση αυτή πρέπει να υποβληθεί ξεχωριστό ΕΕΕΣ για τον τρίτο οικονομικό φορέα στις ικανότητες του οποίου θα στηριχθεί ο προσφέρων, όπως προκύπτει από τον συνδυασμό των άρθρων 19 και 22 της Διακήρυξης, αλλά και όπως προβλέπεται ρητώς στο οικείο μέρος του ΕΕΕΣ (Μέρος IV – Κριτήρια Επιλογής, Τμήμα Γ). Εξάλλου, εφόσον οι συμμετέχοντες αναφέρουν ότι προτίθενται να αναθέσουν τμήμα της σύμβασης υπεργολαβικά, οφείλουν να υποβάλλουν διακριτό ΕΕΕΣ του υπεργολάβου, εφόσον το ποσοστό της υπεργολαβικής ανάθεσης υπερβαίνει το τριάντα τοις εκατό (30%) της συνολικής αξίας της σύμβασης (βλ. άρθρο 23.4 της Διακήρυξης).

Από την επισκόπηση του ηλεκτρονικού φακέλου της υπόθεσης προκύπτουν τα ακόλουθα:

(Α) Ως προς την **δεύτερη παρεμβαίνουσα** ένωση: Όπως προαναφέρθηκε, για έκαστο μέλος της παρεμβαίνουσας ένωσης υποβλήθηκε διακριτό ΕΕΕΣ,

Αριθμός απόφασης: Σ 1185 /2023

από την επισκόπηση των οποίων προκύπτουν τα ακόλουθα: **i)** Το μέλος της ένωσης – εταιρεία «...» σε σχέση με την πλήρωση του όρου 19.3β, ως προς την ελάχιστη ζητούμενη στελέχωση της μελετητικής ομάδας, δήλωσε ότι «*Τα παρακάτω στελέχη θα διατεθούν για την κάλυψη της απαίτησης στελέχωσης της παρ. ...β: ..., ... (...) / ..., ... (...) / ..., ΝΟΜΙΜΟΣ ΕΚΠΡΟΣΩΠΟΣ ΤΗΣ ΕΤΑΙΡΙΑΣ «...», ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟ ΣΤΕΛΕΧΟΣ ... ΜΕΛΕΤΗΣ, ΜΕΛΕΤΗΤΗΣ ΕΜΠΕΙΡΙΑΣ ... ΕΤΩΝ ΚΑΙ ΑΝΩ ΣΤΗΝ ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ... (ΤΑΞΗ ...)*», **ii)** Το μέλος της ένωσης εταιρεία «...» στο οικείο Μέρος IV: Κριτήρια επιλογής, Τμήμα Γ του ΕΕΕΣ δήλωσε ότι «*Τα παρακάτω στελέχη θα διατεθούν για την κάλυψη της απαίτησης στελέχωσης της παρ. ...β: 1. ..., ... (...) / ..., ... (...) / ..., ... (...) / ..., ΝΟΜΙΜΟΣ ΕΚΠΡΟΣΩΠΟΣ ΤΗΣ ΕΤΑΙΡΙΑΣ «...», ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟ ΣΤΕΛΕΧΟΣ ΜΕΛΕΤΗΣ ... ΕΡΓΩΝ, ΜΕΛΕΤΗΤΗΣ ΕΜΠΕΙΡΙΑΣ ... ΕΤΩΝ ΚΑΙ ΑΝΩ ΣΤΗΝ ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ... (ΤΑΞΗ ...)* 2. ..., ... (...) / ..., **ΕΤΑΙΡΟΣ ΤΗΣ ΕΤΑΙΡΙΑΣ «...», ΥΠΕΥΘΥΝΗ ΔΙΑΣΦΑΛΙΣΗΣ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ, ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟ ΣΤΕΛΕΧΟΣ ΜΕΛΕΤΗΣ ... ΕΡΓΩΝ, ΜΕΛΕΤΗΤΡΙΑ ΕΜΠΕΙΡΙΑΣ ... ΕΤΩΝ ΚΑΙ ΑΝΩ ΣΤΗΝ ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ... (ΤΑΞΗ ...)** 3. ..., ... (...) / ..., **ΕΤΑΙΡΟΣ ΤΗΣ ΕΤΑΙΡΙΑΣ «...», ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟ ΣΤΕΛΕΧΟΣ ΜΕΛΕΤΗΣ ... ΕΡΓΩΝ, ΜΕΛΕΤΗΤΗΣ ΕΜΠΕΙΡΙΑΣ ... ΕΤΩΝ ΚΑΙ ΑΝΩ ΣΤΗΝ ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ... (ΤΑΞΗ ...)**», **iii)** Το τρίτο μέλος της ένωσης **κ.** ... στο οικείο Μέρος του ΕΕΕΣ δήλωσε ότι «*Τα παρακάτω στελέχη θα διατεθούν για την κάλυψη της απαίτησης στελέχωσης της παρ. ...β: ..., ... (...) / ..., ... (...) / ..., ΝΟΜΙΜΟΣ ΕΚΠΡΟΣΩΠΟΣ ΚΑΙ ΣΥΝΤΟΝΙΣΤΗΣ ΤΗΣ ..., ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΕΚΠΟΝΗΣΗΣ ... ΜΕΛΕΤΗΣ, ΜΕΛΕΤΗΤΗΣ ΕΜΠΕΙΡΙΑΣ ... ΕΤΩΝ ΚΑΙ ΑΝΩ ΣΤΗΝ ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ... (ΤΑΞΗ ...)*».

Καταρχάς, οι ισχυρισμοί της προσφεύγουσας περί μη δήλωσης στήριξης σε τρίτους οικονομικούς φορείς, όπως αυτοί κατονομάζονται στην προσφυγή (βλ. σελ. ... παρ. 3 της προσφυγής, είναι οι ..., ..., ..., ... και ...) προβάλλονται αορίστως, καθόσον ουδόλως προσδιορίζεται στην προσφυγή, ποιά είναι η στήριξη που παρέχεται από τους κατονομαζόμενους τρίτους οικονομικούς φορείς, η οποία ελλείπει από τα μέλη της δεύτερης παρεμβαίνουσας ένωσης. Περαιτέρω, εκ των ανωτέρω δηλώσεων στα υποβληθέντα ΕΕΕΣ των μελών της ένωσης καθίσταται σαφές, ότι η δεύτερη παρεμβαίνουσα καλύπτει την ελάχιστη απαιτούμενη στελέχωση της Ομάδας έργου, κατ' άρθρο 19.3.β της

Αριθμός απόφασης: Σ 1185 /2023

Διακήρυξης, εξ ιδίων πόρων, χωρίς να χρειάζεται η στήριξη σε τρίτους οικονομικούς φορείς. Τούτο, διότι τα ίδια φυσικά πρόσωπα, που αναφέρονται από την προσφεύγουσα ως τρίτοι (σελ. ... παρ. ... της προσφυγής) δεν δύνανται βασίμως να θεωρηθούν ως τρίτοι δανειοπάροχοι στους οποίους στηρίζεται η δεύτερη παρεμβαίνουσα, για την εκπλήρωση των τιθέμενων κριτηρίων ποιοτικής επιλογής, δεδομένου ότι από τα δηλωθέντα στα ΕΕΕΣ προκύπτει ότι, τόσο οι απαιτήσεις του άρθρου 19.3β, αλλά και του άρθρου 19.3.α (ως προς την εμπειρία σε εκτέλεση συναφών συμβάσεων) καλύπτονται από τα μέλη της δεύτερης παρεμβαίνουσας. Όστε, ορθώς τα μέλη της δεύτερης παρεμβαίνουσας ένωσης απάντησαν αρνητικά στην ερώτηση του Μέρους ..., Τμήματος ... του ΕΕΕΣ περί μη στήριξης στις ικανότητες άλλων οντοτήτων για την εκπλήρωση της ζητούμενης τεχνικής και επαγγελματικής ικανότητας του άρθρου 19.3 της Διακήρυξης, οι δε αντίθετες αιτιάσεις της προσφεύγουσας προβάλλονται αβασίμως.

Περαιτέρω, από την επισκόπηση της **τεχνικής προσφοράς** της δεύτερης παρεμβαίνουσας και συγκεκριμένα από το ηλεκτρονικό αρχείο με τίτλο «... .pdf» προκύπτει, ότι τα άνω πρόσωπα δηλώνονται στην Ομάδα έργου που θα αναλάβει την εκπόνηση της μελέτης και δεν αναφέρεται ότι αποτελούν ίδιους πόρους των μελών – εταιρειών της ένωσης (υπό την έννοια του προσωπικού με σχέση εξαρτημένης εργασίας ή εταίρων), καθώς ρητώς αναφέρονται ως συνεργάτες με ... . Συγκεκριμένα: ο ..., ... (...) δηλώνεται ως Συνεργάτης με ... - της εταιρείας «...» στον οποίο ανατίθενται συγκεκριμένες αρμοδιότητες (συμμετοχή στις φάσεις ..., ... και ... της μελέτης και συμμετοχή στη σύνταξη Τεχνικής ... μελέτης), ο ... δηλώνεται ως Συνεργάτης με ... - της εταιρείας «...» στον οποίο ανατίθενται συγκεκριμένες αρμοδιότητες (συμμετοχή στις φάσεις ..., ... και ... της μελέτης και συμμετοχή, μεταξύ άλλων στη σύνταξη ...), η ... δηλώνεται ως Συνεργάτης με ... - της εταιρείας «...» με συμμετοχή στις Φάσεις ... και ... με συγκεκριμένες αρμοδιότητες, μεταξύ άλλων τη σύνταξη του ... κ.α, ο ... δηλώνεται ως Συνεργάτης με ... του ..., με συμμετοχή στις Φάσεις ..., ... και ... της μελέτης και συγκεκριμένες αρμοδιότητες όπως σύνταξη του ..., η ... δηλώνεται ως μόνιμη συνεργάτης με ... της εταιρείας – μέλους της ένωσης ..., η οποία συμμετέχει στη Φάση ... της Μελέτης και στην οποία ανατίθενται συγκεκριμένες αρμοδιότητες όπως η ... και ... . Ενόψει των

Αριθμός απόφασης: Σ 1185 /2023

ανωτέρω, καθίσταται σαφές ότι τα άνω φυσικά πρόσωπα, τα οποία δεν αποτελούν ιδίους πόρους των εταιρειών μελών της ένωσης, υπό την έννοια των στελεχών – εταίρων ή του διοικητικού προσωπικού τους θα εκτελέσουν συγκεκριμένο τμήμα της υπό ανάθεση μελέτης (βλ. ΔΕφΑθηνών .../2021, .../2022). Συνεπώς, κατά τους βάσιμους ισχυρισμούς της προσφεύγουσας τα μέλη της δεύτερης παρεμβαίνουσας ένωσης όφειλαν να δηλώσουν στα υποβληθέντα ΕΕΕΣ τους τα τμήματα της σύμβασης, που θα ανατεθούν υπερβολικά στα άνω πρόσωπα και το ποσοστό των εργασιών τους, προκειμένου, στην περίπτωση που το ποσοστό αυτό υπερβαίνει το 30% της συνολικής εκτιμώμενης αξίας της σύμβασης, να υποβληθεί διακριτό ΕΕΕΣ των τελευταίων. Περαιτέρω, η παράλειψη δηλώσεως υπερβολικής συνιστά ουσιώδη παράλειψη κατά τη συμπλήρωση του ΕΕΕΣ και όχι απλώς ελλιπή ή λανθασμένη συμπλήρωση αυτού, με συνέπεια να μη συντρέχει νόμιμος λόγος προσκλήσεως της αναθέτουσας αρχής προς συμπλήρωση του ΕΕΕΣ κατ' άρθρο 102 του Ν.4412/2016, δεδομένου ότι μια τέτοια συμπλήρωση θα συνιστούσε ουσιώδη αλλοίωση της προσφοράς (βλ. ΔΕφΑθηνών 1939/2021). Κατόπιν των ανωτέρω, ο **πέμπτος λόγος της προσφυγής κατά της δεύτερης παρεμβαίνουσας** πρέπει να γίνει δεκτός ως βάσιμος.

(B) Ως προς την **πρώτη παρεμβαίνουσα**: Όπως προαναφέρθηκε, για έκαστο μέλος της ένωσης υποβλήθηκε διακριτό ΕΕΕΣ σύμφωνα με τις προβλέψεις της Διακήρυξης από την επισκόπηση των οποίων προκύπτουν τα ακόλουθα: **i)** η εταιρεία – μέλος της ένωσης «...» στο Μέρος ...: Κριτήρια επιλογής, Τμήμα Γ του ΕΕΕΣ και στο ερώτημα με περιεχόμενο «*Τεχνικό προσωπικό ή τεχνικές υπηρεσίες για τον έλεγχο της ποιότητας. Ο οικονομικός φορέας μπορεί να χρησιμοποιήσει το ακόλουθο τεχνικό προσωπικό ή τις ακόλουθες τεχνικές υπηρεσίες, ιδίως τους υπεύθυνους για τον έλεγχο της ποιότητας. Όσον αφορά το τεχνικό προσωπικό ή τις τεχνικές υπηρεσίες που δεν ανήκουν άμεσα στην επιχείρηση του οικονομικού φορέα, αλλά στων οποίων τις ικανότητες στηρίζεται ο οικονομικός φορέας, όπως καθορίζεται στο μέρος II, ενότητα Γ, πρέπει να συμπληρώνονται χωριστά έντυπα ΕΕΕΣ/ΤΕΥΔ. Παρακαλώ περιγράψτε*» έδωσε την ακόλουθη απάντηση «... (δ.τ. ...) - Διαθέτει εμπειρία και κατάλληλο στελεχιακό δυναμικό, υπερκαλύπτοντας τις απαιτήσεις των §... και §... καθώς και την §... και §.. .β. αναφορικά με την κατηγορία μελετών ... .

Αριθμός απόφασης: Σ 1185 /2023

Ειδικότερα : Η κ. ..., ... (...), κάτοχος ..., ... (...), κάτοχος ... του Τομέα ... του ... (...), ... (...), με υπερ12ετή εμπειρία αποδεικνύεται από το ατομικό Μελετητικό Πτυχίο το οποίο είναι ...' τάξης και είναι ενταγμένο στο εταιρικό πτυχίο της εταιρείας», **ii**) η εταιρεία – μέλος της ένωσης «... με δ.τ. ...» στο εν λόγω ερώτημα του Μέρους IV του ΕΕΕΣ έδωσε την ακόλουθη απάντηση «*Η εταιρεία "... με δ.τ. ..." διαθέτει εμπειρία και κατάλληλο στελεχιακό δυναμικό, υπερκαλύπτοντας τις απαιτήσεις των §... και §... καθώς και την §... και §...β. αναφορικά με την κατηγορία μελετών ... . Ειδικότερα ο ... Διπλωματούχος ...(...) - ... (...) με υπερ12ετή εμπειρία αποδεικνύεται από το ατομικό Μελετητικό Πτυχίο το οποίο είναι ...' τάξης στην κατηγορία μελετών ... .. και ... έρευνες και μελέτες) και είναι ενταγμένο στο εταιρικό πτυχίο της εταιρείας ...*», και τέλος **iii**) η εταιρεία – μέλος της ένωσης «...» στο αντίστοιχο ερώτημα του ΕΕΕΣ δήλωσε ότι «... - Διαθέτει εμπειρία και κατάλληλο στελεχιακό δυναμικό, υπερκαλύπτοντας τις απαιτήσεις των §... και §... .ii. καθώς και την §... . και §... .β. αναφορικά με την κατηγορία μελετών 13. Ειδικότερα: Ο κ. ..., ..., με υπερ4ετή εμπειρία σε Μελέτες ... . Η υπερ4ετής εμπειρία αποδεικνύεται από το ατομικό Μελετητικό Πτυχίο το οποίο είναι ...' τάξης και είναι ενταγμένο στο εταιρικό πτυχίο της εταιρείας».

Από τα ανωτέρω δηλωθέντα στα ΕΕΕΣ των εταιρειών – μελών της πρώτης παρεμβαίνουσας καθίσταται σαφές ότι η τελευταία καλύπτει την ελάχιστη απαιτούμενη στελέχωση της Ομάδας έργου, κατ' άρθρο 19.3.β της Διακήρυξης εξ ιδίων πόρων, χωρίς να χρειάζεται η στήριξη σε τρίτους οικονομικούς φορείς. Όστε, ορθώς τα μέλη της απάντησαν αρνητικά στην ερώτηση του Μέρους II, Τμήματος Γ του ΕΕΕΣ περί στήριξης στις ικανότητες άλλων οντοτήτων για την εκπλήρωση της ζητούμενης τεχνικής και επαγγελματικής ικανότητας του άρθρου 19.3 της Διακήρυξης. Συνεπώς, είναι απορριπτέες ως αβάσιμες οι οικείες αιτιάσεις της προσφεύγουσας περί πλημμέλειας του ΕΕΕΣ λόγω μη δήλωσης της στήριξης σε τρίτους οικονομικούς φορείς για την κάλυψη της απαίτησης του άρθρου 19.3.β. Δηλαδή, η κα ... δεν δύναται βασίμως να θεωρηθεί ως τρίτος στην ικανότητα της οποίας στηρίζεται η πρώτη παρεμβαίνουσα για την εκπλήρωση των τιθέμενων κριτηρίων ποιοτικής επιλογής, δεδομένου ότι τόσο οι απαιτήσεις του άρθρου 19.3.β, αλλά και του άρθρου 19.3.α (ως προς την εμπειρία σε

Αριθμός απόφασης: Σ 1185 /2023

εκτέλεση συναφών συμβάσεων) προκύπτει -εκ των δηλωθέντων στα ΕΕΕΣ- ότι καλύπτονται από τα μέλη της πρώτης παρεμβαίνουσας. Επισημαίνεται, ως εκ περισσού, ότι οι ισχυρισμοί αυτοί της προσφεύγουσας προβάλλονται και αορίστως, καθόσον ουδόλως προσδιορίζεται στην προσφυγή, ποιά είναι η στήριξη που παρέχεται από την κα ..., η οποία ελλείπει από τα μέλη της πρώτης παρεμβαίνουσας ένωσης. Περαιτέρω, από την επισκόπηση της τεχνικής προσφοράς της πρώτης παρεμβαίνουσας και συγκεκριμένα από το ηλεκτρονικό αρχείο με τίτλο «... .pdf» προκύπτει ότι η κα ... αποτελεί συνεργάτη (από ...ετίας) της εταιρείας «...». Η ανωτέρω δεν αναφέρεται ως στέλεχος της εταιρείας – μέλους «...» ούτε ως υπάλληλος της άνω εταιρείας. Τούτο άλλωστε ρητώς επιβεβαιώνεται από την πρώτη παρεμβαίνουσα, κατά τα αναφερόμενα στην παρέμβασή της, δοθέντος ότι επισημαίνει ότι η ανωτέρω δεν αποτελεί ούτε στέλεχος της εταιρείας, ούτε ανήκει στο υπαλληλικό προσωπικό της. Συνεπώς, αποτελεί τρίτο οικονομικό φορέα στον οποίο ανατίθεται η εκπόνηση μέρους της μελέτης, όπως προκύπτει από τα διαλαμβανόμενα στο άνω ηλεκτρονικό αρχείο (βλ. σελ. ... του αρχείου «... .pdf», στο οποίο ρητώς αναφέρεται ως μέλος της Ομάδας εκπόνησης των ενεργειών / εργασιών των Φάσεων ..., ... και ...). Συνεπώς, κατά τους βάσιμους ισχυρισμούς της προσφεύγουσας τα μέλη της πρώτης παρεμβαίνουσας και συγκριμένα η εταιρεία «...» όφειλε κατά τους οικείους όρους της Διακήρυξης να απαντήσει θετικά στο οικείο Μέρος του ΕΕΕΣ περί υπεργολαβικής ανάθεσης εργασιών σε τρίτο οικονομικό φορέα, στον οποίο δεν στηρίζεται, να δηλωθεί το ποσοστό της υπεργολαβίας και εάν αυτό υπερέβαινε το 30% της συνολικής αξίας της σύμβασης, να υποβληθεί αυτοτελές ΕΕΕΣ του υπεργολάβου. Κατόπιν των ανωτέρω, ο **τέταρτος λόγος του Μέρους Β΄** της προσφυγής πρέπει να γίνει δεκτός ως βάσιμος, απορριπτομένων όλων των αντίθετων αιτιάσεων της αναθέτουσας αρχής και της πρώτης παρεμβαίνουσας.

(Γ) Ως προς την ένωση εταιρειών «...»: Από τα υποβληθέντα ΕΕΕΣ εκάστου εκ των μελών της ένωσης προκύπτουν τα ακόλουθα: Το μέλος της ένωσης ... δήλωσε ότι είναι εγγεγραμμένος στο Μητρώο Μελετητών του ... με Α.Μ. ... και έχει σε ισχύ το παρακάτω ... πτυχίο που απαιτείται στην παρούσα διακήρυξη: ... πτυχίο ...' τάξεως στην κατ. ... (...) ...' τάξεως κατ. ... (... Μελέτες).

Αριθμός απόφασης: Σ 1185 /2023

Περαιτέρω, το μέλος της ένωσης κ. ... δήλωσε ότι είναι εγγεγραμμένος στο Μητρώο ... του Υπουργείου ... με Α.Μ. ... και έχει σε ισχύ το παρακάτω ... πτυχίο που απαιτείται στην παρούσα διακήρυξη: ... πτυχίο ...' τάξεως στην κατ. ... (... Εργων) / ΑΡ. ΜΗΤΡΩΟΥ ... : ... . Συνεπώς, η ζητούμενη στο άρθρο 19.3.β ειδική τεχνική και επαγγελματική ικανότητα καλύπτεται αυτοτελώς από τα μέλη της ένωσης, χωρίς να απαιτείται η στήριξη σε τρίτους οικονομικούς φορείς, απορριπτομένων των αντίθετων ισχυρισμών της προσφεύγουσας. Ωστόσο, από την επισκόπηση των δικαιολογητικών συμμετοχής της ένωσης «...» και συγκεκριμένα από τις υποβληθείσες Υπεύθυνες Δηλώσεις Συνεργατών και από το αρχείο της τεχνικής προσφοράς (βλ. ηλεκτρονικό αρχείο με τίτλο «... .pdf») προκύπτει, ότι οι δηλωθέντες στην Ομάδα έργου κ. ..., ..., ... και ... δεν αποτελούν ίδιους πόρους της ένωσης, δηλαδή αποτελούν εξωτερικούς συνεργάτες, που θα συνεργαστούν με την ένωση και στους οποίους έχει ανατεθεί συγκεκριμένες αρμοδιότητες ως προς την εκπόνηση μέρους της υπό ανάθεση σύμβασης, σύμφωνα με τα αναφερόμενα στο υποβληθέν οργανόγραμμα της ένωσης. Συνεπώς, κατά τους βάσιμους ισχυρισμούς της προσφεύγουσας, οι ανωτέρω αποτελούν υπεργολάβους και έκαστο μέλος της ένωσης όφειλε να απαντήσει θετικά στο οικείο Μέρος του ΕΕΕΣ περί υπεργολαβικής ανάθεσης εργασιών σε τρίτο οικονομικό φορέα, στις ικανότητες του οποίου δεν στηρίζεται, και να υποβληθεί διακριτό ΕΕΕΣ των ανωτέρω, σε περίπτωση που το δηλωθέν ποσοστό υπεργολαβίας υπερβαίνει το ποσοστό του 30% της συνολικής αξίας της σύμβασης. Κατόπιν των ανωτέρω, ο **τρίτος λόγος του Μέρους Γ'** της προσφυγής πρέπει να γίνει δεκτός ως βάσιμος και να ακυρωθεί η προσβαλλόμενη κατά το μέρος που έκανε δεκτή την προσφορά και τα δικαιολογητικά συμμετοχής της συμμετέχουσας ένωσης «...».

18. Ανεξαρτήτως της αποδοχής των ανωτέρω λόγων της προσφυγής, που καθιστούν άνευ ετέρου απορριπτές τις προσφορές της πρώτης και δεύτερης παρεμβαίνουσας, καθώς και της ένωσης «...», όσον αφορά τον **έκτο λόγο του Μέρους Α'** της προσφυγής και τον ομοίου περιεχομένου **τέταρτο λόγο του Μέρους Β' και Γ'** της προσφυγής, λεκτέα τα εξής: Η προσφεύγουσα παραπονείται για εσφαλμένο υπολογισμό στη βαθμολογία των τεχνικών προσφορών, για υπερβαθμολόγηση των τεχνικών προσφορών όλων των

Αριθμός απόφασης: Σ 1185 /2023

ανθυποψηφίων της και υποβαθμολόγηση της δικής της προσφοράς. Επιπλέον, προβάλλει ότι η προσβαλλόμενη απόφαση είναι ακυρωτέα λόγω πλημμελούς αιτιολογίας. Όμως, από την επισκόπηση του Πρακτικού 1, που αποτελεί την αιτιολογία της προσβαλλόμενης, προκύπτει ότι η τελευταία διαλαμβάνει την απαιτούμενη εκ του νόμου ειδική και συγκεκριμένη αιτιολογία, καθώς υπάρχει σαφής λεκτική αποτύπωση των στοιχείων, που ελήφθησαν υπόψη από τα μέλη της Επιτροπής του διαγωνισμού για τη διαμόρφωση της βαθμολογίας κάθε κριτηρίου και υποκριτηρίου, και άρα οι σχετικές αιτιάσεις της προσφεύγουσας είναι απορριπτέες ως αβάσιμες. Επιπλέον, η προσφεύγουσα αορίστως παραπονείται για την υπερβαθμολόγηση της προσφοράς όλων των ανθυποψηφίων της και την υποβαθμολόγηση της δικής της προσφοράς. Τούτο, διότι παραλείπει να εντοπίσει στην προσφυγή της, ποιά ακριβώς στοιχεία της προσφοράς της υποβαθμολογήθηκαν συγκρινόμενα με τα αντίστοιχα στοιχεία των λοιπών προσφορών και, ιδίως, σε τί συνίσταται ο λόγος που αναδεικνύει την υπεροχή της, ο οποίος α) να προκύπτει ευθέως από δεδομένα της προσφοράς και β) να μην ελήφθη υπόψη κατά τη διαμόρφωση της βαθμολογίας, ανά κριτήριο, όπου, αν είχε ληφθεί, το τελικό αποτέλεσμα συγκριτικά με τις υπόλοιπες προσφορές θα ήταν διαφορετικό. Δηλαδή, η προσφεύγουσα προβαίνει σε αντιγραφή των οικείων σημείων του Πρακτικού 1 με την παράθεση της αιτιολογίας της Επιτροπής του διαγωνισμού, χωρίς όμως να προβάλλει συγκεκριμένους και ειδικούς ισχυρισμούς επί της βαθμολόγησης εκάστου κριτηρίου και της αντίστοιχης κρίσης της Επιτροπής. Ενόψει των ανωτέρω, δεν όφειλε να απαντήσει η αναθέτουσα αρχή επί ισχυρισμών που προβάλλονται κατά τρόπο γενικό και αόριστο. Σημειώνεται ότι απαραδέκτως η προσφεύγουσα επιχειρεί το πρώτον με το υποβληθέν Υπόμνημά της να προβάλει συγκεκριμένες αιτιάσεις επί της βαθμολόγησης των επιμέρους Κριτηρίων. Τούτο, διότι με το Υπόμνημα δεν δύναται να προβάλλει νέους λόγους προσφυγής παρά μόνο να αντικρούσει τις απόψεις της αναθέτουσας αρχής και των παρεμβαινουσών. Ωστόσο, βασίμως προβάλλει η προσφεύγουσα ότι εμφιλοχώρησαν πλημμέλειες στον μαθηματικό υπολογισμό της βαθμολογίας των τεχνικών προσφορών, που καθιστούν την προσβαλλόμενη απόφαση ακυρωτέα. Άλλωστε, η αναθέτουσα αρχή αποδέχεται με τις απόψεις της το σφάλμα αυτό, το οποίο προέκυψε στο δεκαδικό μέρος των αριθμών λόγω στρογγυλοποίησης και αναφέρει ότι, κατ'

Αριθμός απόφασης: Σ 1185 /2023

αποδοχή του οικείου λόγου της προσφυγής, θα προβεί σε αναμόρφωση του Πρακτικού 1 ως προς το σκέλος της τελικής βαθμολογίας των τεχνικών προσφορών των συμμετεχόντων. Ενόψει των ανωτέρω, ο πέμπτος λόγος του Μέρους Α΄ της προσφυγής και ο τέταρτος λόγος του Μέρους Β΄ και Γ΄ της προσφυγής πρέπει να γίνει δεκτός, μόνο κατά το μέρος του που αφορά στον εσφαλμένο μαθηματικό υπολογισμό του τελικού βαθμού των τεχνικών προσφορών των συμμετεχόντων, ενώ πρέπει να απορριφθεί ως αβάσιμος κατά το μέρος που αφορά στην έλλειψη ειδικής και συγκεκριμένης αιτιολογίας και ως αόριστος κατά το μέρος που πλήττεται η φερόμενη υπερβαθμολόγηση των λοιπών συμμετεχόντων και η υποβαθμολόγηση της προσφεύγουσας.

19. Κατόπιν των ανωτέρω, η προσφυγή πρέπει να γίνει δεκτή κατά τα αναφερόμενα στο σκεπτικό. Η πρώτη παρέμβαση πρέπει να γίνει εν μέρει δεκτή κατά το μέρος που απορρίπτεται η προσφυγή. Η δεύτερη παρέμβαση ομοίως να γίνει εν μέρει δεκτή, κατά το μέρος που απορρίπτεται η προσφυγή. Να ακυρωθεί η προσβαλλόμενη απόφαση της αναθέτουσας αρχής κατά το σκεπτικό, και συγκεκριμένα κατά το μέρος που έκανε δεκτές τις προσφορές της πρώτης και δεύτερης παρεμβαίνουσας και της έτερης συμμετέχουσας ένωσης «...», κατ' αποδοχή του πέμπτου και έκτου λόγου του Μέρους Α΄ της προσφυγής, του τρίτου και τέταρτου λόγου του Μέρους Β΄ της προσφυγής και του πρώτου, τρίτου και τέταρτου λόγου του Μέρους Γ΄ της προσφυγής. Να οριστεί η επιστροφή του καταβληθέντος παραβόλου της προσφεύγουσας (άρθρο 363 του ν. 4412/2016).

Για τους λόγους αυτούς

Δέχεται την προδικαστική προσφυγή κατά τα αναφερόμενα στο σκεπτικό.

Δέχεται εν μέρει την πρώτη παρέμβαση, κατά το μέρος που απορρίπτεται η προσφυγή.

Δέχεται εν μέρει την δεύτερη παρέμβαση, κατά το μέρος που απορρίπτεται η προσφυγή.

Ακυρώνει την προσβαλλόμενη απόφαση της αναθέτουσας αρχής, κατά τα αναφερόμενα στο σκεπτικό, και συγκεκριμένα κατά το μέρος που έκανε δεκτές τις προσφορές της πρώτης και δεύτερης παρεμβαίνουσας και της έτερης συμμετέχουσας ένωσης «...».

Αριθμός απόφασης: Σ 1185 /2023

Ορίζει την επιστροφή του παραβόλου της προσφεύγουσας.

Κρίθηκε και αποφασίσθηκε στις 10 Αυγούστου 2023 και εκδόθηκε στις 18 Αυγούστου 2023 στον Άγιο Ιωάννη Ρέντη.

Η ΠΡΟΕΔΡΟΣ

Η ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ

ΕΛΕΝΗ ΣΒΟΛΟΠΟΥΛΟΥ

ΔΕΣΠΟΙΝΑ ΚΥΡΙΑΖΗ